

Јуни, 2019 година

Со цел навремено да се согледаат можните негативни влијанија врз животната средина и здравјето на луѓето, како и социо - економските аспекти од реализација на ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково и согласно член 65, став 2 од Законот за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18), се наложи потребата за спроведување на Стратегиска оцена на животната средина.

Извештајот за Стратегиска оцена е потпишан од Експерт за Стратегиска оцена на влијанието врз животната средина (видено од Копија на потврда, дадено во прилог).

Во подготовката на Извештајот за Стратегиска оцена на влијание врз животната средина учествуваа:

Емил Стојановски, дипл. инж. по заштита на животна средина,

Љупчо Аврамовски, дипл. економист.

Горенаведениот извештај за стратегиска оцена на животната средина согласно член 66 став (5) од Законот за животна средина е потпишан од лице кое е вклучено во листата на експерти за стратегиска оцена на влијанието врз животната средина која ја води Министерството за животна средина и просторно планирање. Како доказ за истото во прилог на извештајот е дадена копија на Потврдата со број 07-10997/2 од 26.12.2012 година дадена од страна на Министерството за животна средина и просторно планирање.

Управител

Емил Стојановски

Имајќи предвид потребата од изработка на Извештај за стратегиска оцена врз животната средина за ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково како и одредбите од Законот за животна средина донесувам:

Р Е Ш Е Н И Е

За определување на експерт за изработка на Извештај за стратегиска оцена на животната средина

Емил Стојановски, дипломиран инженер, се определува за овластен Експерт за изработка на стратегиска оцена на животна средина за ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково.

Образложение:

Емил Стојановски, дипломиран инженер, ги исполнува условите пропишани со член 68 став (3) од Законот за животна средина на Република Македонија со тоа што има положен испит за Експерт за стратегиска оцена на животната средина како и е вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена врз животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање.

Енвиро Ресурси, ДОО Скопје

Управител

Емил Стојановски

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
Скопје

Број 07-10997/2
26.12. 2012, година

ПОТВРДА
за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

СТОЈАНОВСКИ Душан ЕМИЛ дипломиран инженер по заштита на животната средина од Скопје, роден на 01.03.1975 година во Скопје, Република Македонија, на ден 28.12.2010 година го положи стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратегиска оцена на животната средина, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање, и се стекна со статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина, со тоа се стекнува со право да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава врз основа на член 68 од Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ бр.53/05; 81/05; 24/07; 159/08; 83/09; 48/10, 124/10; 51/11 и 123/12).

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер,
М-р Abdilqim Adem

Комисија за полагање на стручен испит за
стратегиска оцена на животната средина

Претседател,
М-р Јадранка Иванова

Република Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Архивски бр. 07-23/21

Дата: 14.01.2011

Република Македонија
Министерство за
животна средина
и просторно планирање

Бул. "Гоце Делчев" бб
1000 Скопје,
Република Македонија
Тел. (02) 3251 400
Факс. (02) 3220 165
Е-пошта: infoeko@moepp.gov.mk
Сайт: www.moepp.gov.mk

П О Т В Р Д А

Се потврдува дека АВРАМОВСКИ Методија ЉУПЧО дипломиран економист од Скопје, роден на 01.03.1953 година, во Скопје, Република Македонија, на ден 30.12.2010 година го положи стручниот испит за стекнување на професионално знаење за стратегиска оцена на животната средина, пред Комисијата за полагање на стручен испит за стратегиска оцена на животна средина, при Министерството за животна средина и просторно планирање и се стекна со статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина и ги исполнува условите утврдени во член 68 од Законот за животна средина за да биде вклучен во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Оваа потврда се издава привремено за да му служи на споменатото лице, додека да се подготвува потврдата за положен стручен испит за експерт за стратегиска оцена на животната средина која се издава согласно членот 68 од Законот за животна средина („Службен весник на Република Македонија“ бр.53/05; 81/05; 24/07; 159/08; 83/09; 48/10 и 124/10).

Комисија за полагање на стручен испит за
стратегиска оцена на животната средина

Претседател,

М-р Јадранка Иванова

Број: 0805-50/150020190000837

Датум и време: 3.1.2019 г. 14:21:24

Дигитално потпишан од: Sistem za e-potvrdi
Централен Регистар на Република Македонија
Датум и час на потпишување: 03.01.2019 во 14:21:30
Издавач на сертификатот: KibTrust Qualified Certificate
Services
Сертификатот е валиден до: 01.05.2021
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

/Електронски издаден документ/

ТЕКОВНА СОСТОЈБА

ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Целосен назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Кратко име:	ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА БР.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ
Вид на субјект на упис:	ДОО
Датум на основање:	27.1.2006 г.
Деловен статус:	Активен
*Вид на сопственост:	Приватна
ЕДБ:	4030006576746
Потекло на капиталот:	Домашен
Големина на субјектот:	микро
Организационен облик:	05.3 - друштво со ограничена одговорност
Надлежен регистар:	Трговски Регистар

ОСНОВНА ГЛАВНИНА	
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	419.900,00
Уплатен дел MKD:	419.900,00
Вкупно основна главнина MKD:	419.900,00

СОПСТВЕНИЦИ	
ЕМБГ/ЕМБС:	0103975450043
Име и презиме/Назив:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛ.КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Содружник
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	205.800,00
Уплатен дел MKD:	205.800,00
Вкупен влог MKD:	205.800,00
ЕМБГ/ЕМБС:	5976111
Име и презиме/Назив:	Друштво за трговија и услуги ГЛОБАЛ ПРОЕКТ МЕНАЏМЕНТ КОНСАЛТИНГ ДООЕЛ Скопје
Адреса:	ВЕЉКО ВЛАХОВИЌ бр.22А-1/3 СКОПЈЕ - ЦЕНТАР, ЦЕНТАР
Тип на сопственик:	Основач/сопственик
Паричен влог MKD:	0,00
Непаричен влог MKD:	214.100,00
Уплатен дел MKD:	214.100,00
Вкупен влог MKD:	214.100,00

ДЕЈНОСТИ	
Приоритетна дејност/ Главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
ОПШТА КЛАУЗУЛА ЗА БИЗНИС	
Евидентирани се дејности во надворешниот промет	
Други дејности:	Надворешна трговија со прехранбени производи и непрехранбени производи Изведуваче на градежни работи во странство Посредување и застапување во меѓународниот промет на стоки и услуги Консигнациона продажба Реекспорт Деловни и менаџмент консултантски активности во меѓународниот промет

ОВЛАСТУВАЊА	
Управител	
ЕМБГ:	0103975450043
Име и презиме:	ЕМИЛ СТОЈАНОВСКИ
Адреса:	БУЛЕВАР КОЧО РАЦИН бр.10/44 СКОПЈЕ, ЦЕНТАР
Овластувања:	Управител - Дипломиран инженер по заштита на животна средина

Тип на овластување:	Неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет
Ограничувања:	*
Овластено лице:	Управител

ДОПОЛНИТЕЛНИ ИНФОРМАЦИИ	
КОНТАКТ	
E-mail:	contact@enviroresources.com.mk

Напомена:

Во тековната состојба прикажани се само оние податоци за кои има запишана вредност.

*Видот на сопственоста се определува врз основа на својството на основачот/содружникот /сопственикот и служи исклучиво за статистички цели на Државниот завод за статистика на Република Македонија

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Број: 0809-50/150120170065516

Датум и време: 25.10.2017 г. 10:47:06

ПОТВРДА
за регистрирана дејност

ТЕКОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6068448
Назив:	Консултантско друштво ЕНВИРО РЕСУРСИ ДОО Скопје
Седиште:	ЛОНДОНСКА бр.19 ТЦ-Тафталиџе/с3 лок1и2 СКОПЈЕ - КАРПОШ, КАРПОШ

ПОДАТОЦИ ЗА РЕГИСТРИРАНА ДЕЈНОСТ	
Предмет на работење:	Регистрирана е општа клаузула за бизнис
Приоритетна дејност/ главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
Други дејности во внатрешниот промет:	Нема
Евидентирани дејности во надворешниот промет:	Има
Одобренија, дозволи, лиценци, согласности:	Нема

Изготвил:

Овластено лице:

Број: 0809-50/150120170065516

Страна 1 од 1

Содржина:

	Вовед	12
1.	Цели на Планскиот документ	15
1.1	Цели на заштита на животната средина	18
1.2	Специфични цели на Стратегиската оцена	21
1.3	Употребена методологија	24
1.4	Законодавна рамка	25
1.5	Институционална рамка	27
1.6	Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина	29
1.7	Резиме	30
2.	Преглед на планскиот документ	31
2.1	Основи на Планскиот документ	31
2.2	Плански опфат	32
2.2.1	Географска и геодетска местоположба	32
2.2.2	Намена на употреба на земјиштето	33
3.	Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура.....	34
3.1	Сообраќајно поврзување	34
3.2	Водоснабдителна мрежа	36
3.3	Фекална и атмосферска канализација	36
3.4	Електроенергетска инфраструктура	37
4.	Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина	38
4.1	Карактеристики на просторот	38
4.1.1	Педолошки карактеристики	38
4.1.2	Хидролошки карактеристики	39
4.1.3	Климатски и микроклиматски услови на регионот	40
4.1.4	Природно наследство	41
4.1.5	Демографски карактеристики	42
4.1.6	Културно историско наследство	42
4.1.7	Стопанство.....	43
4.3	Сегашна состојба со животната средина во и околу планскиот опфат	49
5.	Состојба без имплементација на планскиот документ	51
6.	Алтернативи и чинители за избор на алтернатива	52
7.	Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина	53
8.	Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ	59
9.	План на мерки за мониторинг на животната средина	68
10.	Нетехничко резиме	70
11.	Прилози	76
	Листа на Национална законска регулатива	76

Листа на релевантни ЕУ Директиви	77
Додаток	79
Користена литература	81

Вовед

Предмет на Државна урбанистичка планска документација (ДУПД) за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково е да се создадат реални услови за уредување и користење на просторот на предметната катастарска парцела со оформување на градежна парцела согласно границите и сопственоста на катастарските парцели и фактичката состојба на лице место, притоа да се определат урбанистички параметри за изградба на комплекс од градби, а во согласност со стандардите и нормативите за урбанистичко планирање.

Со самото реализирање на оваа планска задача се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на влијанијата. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе.

Оцената на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина и здравјето на луѓето е постапка со која се проценуваат ефектите врз животната средина и здравјето на луѓето од спроведувањето на предложените документи. Целта е можните ефекти да бидат земени во предвид во раната фаза на подготовката на документите вклучувајќи ги и промените на истите.

Цел на Стратегиската оцена е да се интегрира заштитата на животната средина и здравјето на луѓето во процесот на подготвување и донесување на планските документи преку експертска проценка и проценка на јавноста пред донесување на истите.

Подготовката на планскиот документ ги дефинира и јасно ги утврдува основните, а со тек на време и реалните цели и правци во доменот на земјоделството, шумарството, енергетиката, индустријата, туризмот, управување со отпадот, управување со водите, просторното и урбанистичко планирање и користење на земјиштето, како и Националниот акционен план за животна средина и локалните акциони планови за животна средина кои ја налага потребата согласно член 65 од Законот за животна средина од спроведување на Стратегиската оцена на влијанието на животната средина на овие плански и програмски решенија и цели.

Стратегиската оцена на влијанието на животната средина се состои од неколку фази на планирање:

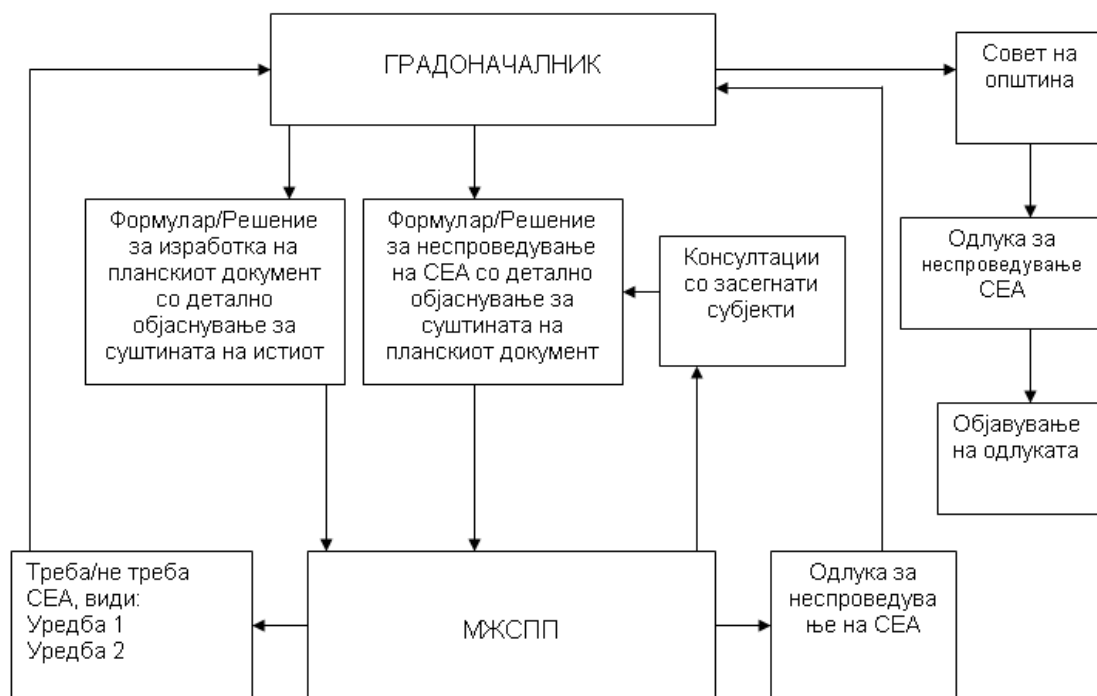
- проверка;
- определување на опфат;
- основни податоци на животната средина;
- оцена;
- подготовка на извештајот за животна средина;
- консултација со засегнатата јавност;

- прифаќање на стратегијата, планот или програмата и
- мониторинг.

При определување на обемот и деталноста на информациите во Извештајот за животна средина, Министерството за транспорт и врски е должно да побара мислење од органите кои се засегнати од планскиот документ. Исто така, според Архуската Конвенција и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11) член 8, Министерството за транспорт и врски е должно да го вклучи учеството на јавноста преку:

- ќе треба да се утврди динамиката и роковите што ќе бидат реални за ефикасно учество на засегнатата јавност;
- нацрт-правилата ќе треба да бидат јавно расположливи, и
- на јавноста ќе треба да и се овозможи да даде коментар.

**Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на
стратешка оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвува локалната управа (Screening)**

Министерството за животна средина и просторно планирање јасно ги дефинира основните, а со време и остварливите цели и правци на развојот, особено во поглед на неопходните квалитативни структурни промени и за нив релевантни и адаптивни решенија и опции. Непосредната поврзаност и меѓусебната условеност помеѓу планскиот опфат и влијанието на животната средина наметнува едновремен, интегрален третман на просторот и дефинирање на долгорочна стратегија за уредување, опремување и користење на просторот и ефикасна заштита на животната средина, природата и културно-историското наследство во регионот.

Посебно внимание е посветено на карактеристиките на користење на земјиштето. Правната и административна рамка, која ги опфаќа основните закони, стратешки планови и стандарди на животната средина, како и процедурите за Стратегиска оцена на животна средина обработени се во посебно поглавје од овој Извештај.

Анализата на алтернативите кои се опфатени со овој извештај укажува на потребата од неминовно спроведување на Стратегиската оцена на влијанието врз животната средина во процесот на планирање заради правилна и поефикасна избрана алтернатива. Очекуваните резултати врз животната средина, препораките и мерките за намалување на влијанијата, како и планот за мониторинг се прикажани и објаснети во посебни делови од овој Извештај.

1. Цели на Планскиот документ

Државната урбанистичка планска документација се изработува врз основа на методологијата, која произлегува од одредбите утврдени со Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18), како и подзаконските акти што произлегуваат од него: Правилникот за поблиската содржина, форма и начин на обработка на генерален урбанистички план, детален урбанистички план, урбанистички план за село, урбанистички план за вон населено место и регулациски план на генерален урбанистички план, формата, содржината и начинот на обработка на урбанистичко-плански документации и архитектонско-урбанистичкиот проект и содржината, формата и начинот на обработката на проектот за инфраструктура („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15) и Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18).

Предмет на Државна урбанистичка планска документација (ДУПД) за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково е да се создадат реални услови за уредување и користење на просторот на предметната катастарска парцела со оформување на градежна парцела согласно границите и сопственоста на катастарските парцели и фактичката состојба на лице место, притоа да се определат урбанистички параметри за изградба на комплекс од градби, а во согласност со стандардите и нормативите за урбанистичко планирање.

Бидејќи за предметните катастарски парцели нема постојна планска документација, предметниот локалитет се наоѓа надвор од границите на постојна урбанистичко планска документација, согласно член 47 од Законот за просторно и урбанистичко планирање, со државна урбанистичка планска документација може да се врши уредување и користење на простор со определување на градежна парцела вон плански опфат за градби од прва категорија согласно Законот за градење. Согласно истиот член, ДУПД со која се уредува користење на просторот вон границите на планските опфати се изработува врз основа извод од просторен план. Оваа државна урбанистичка планска документација е изготвена врз основа на:

- Извод од Просторен План на Република Македонија, Услови за планирање на просторот, со техн. бр. У02318 Изработени од Агенцијата за планирање на просторот и Решение бр. УП1-15 537/2018 од 04.04.2018 год. од Министерство за животна средина и просторно планирање;
- ажурирана геодетска подлога и теренско снимање од страна на овластени стручни лица;
- увид на лице место од страна на стручни лица - изготвувачи на ДУПД;
- податоци добиени од одделение за урбанизам и комунални работи на општина Липково.

Цел на ДУПД е да се создадат реални услови за уредување и користење на просторот на предметните катастарски парцели КП 906 и КП 907 КО Матејче, в.г.р., општина Липково, со оформување на градежна парцела, притоа да се определат урбанистички параметри за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, а во согласност со стандардите и нормативите за урбанистичко планирање.

ДУПД целта ќе ја оствари со анализа на постојната состојба, преку анализата на постојните елементи карактеристични во просторот, како и природните и создадени чинители во просторот со примена на стандардите и нормативите за урбанистичко планирање, со помош на кои ќе се дефинира просторниот концепт на градежната парцела.

Границата на планскиот опфат започнува од најсеверната точка 4 (7549595.50,4665994.27) и источно поминува низ КП4624/1, скршнува и северно оди по границите на КП 906, скршнува и продолжува источно по границите на истото КП 906 и КП 907 каде доаѓа до најисточната точка 13 (75491415,4665932.04), скршнува и продолжува да оди југозападно по границата на КП 907 и повторно скршнува и поминува низ КП 4624/1 и доаѓа до најјужна точка 6 (7549604.96,4665817.55) и продолжува западно по осовината на Регионалниот пат Р2133 се до најзападната точка 6 (7549604.96,4656817.55).

Предметниот плански опфат наоѓа на рамничарски терен со надморска височина од 450 нмв.

Сообраќајниот пристап до локалитетот е преку Регионалниот пат Р2133 Куманово (врска со А1) - Липково - Матејче - Никуштак - врска со Р1104, именуван согласно Одлуката за категоризација на државните патишта („Сл. Весник на РМ” бр. 133/11, 150/11, 20/12, 41/12, 107/13, 187/13 и 17/14), за што за влегување и излегување во и од опфатот се планираат проширувања на регионалниот пат со ленти за забавување и забрзување.

Предметниот плански опфат е со површина од 6599,66 м².

Намената на градбите на просторот кој е предмет на оваа ДУПД е Б1-Мали комерцијални и деловни намени и Г4-Стоваришта.

За подрачјето кое е предмет на анализа побарано е мислење од Управата за заштита на културно наследство и не е добиен одговор, па согласно на тоа констатирано е дека нема регистрирани недвижни споменици на културата.

На просторот кој е предмет на оваа ДУПД, нема добиени податоци од Јавното комунално претпријатие Пиша. Според инвентаризацијата на планерите и увидот на лице место, постојните градби се приклучени на водоводната мрежа што доаѓа од с. Матејче. Изведена фекална канализација нема а се користи водонепопусни септички јами.

ЕВН Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје-КЕЦ КУманово со допис арх. бр. 14-535/2 од 05.02.2019 потврдуваат дека постојат подземни и надземни инсталации на дистрибутивна мрежа,но поради немање на подземен катастар пред отпочнување на земјено - градежните работи да се контактира КЕЦ Куманово заради проверка на трасата со тон генератор.

АД Македонски Телекомуникации за своите корисници обезбедува широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни телекомуникациони услуги, јавни говорници. Телекомуникационите услуги се обезбедуваат врз основа на добро

воспоставената телекомуникациона мрежа со примена на најсовремени технологии.

Согласно дописот бр. 137065 од 05.03.2018 год. од Македонски Телоком АД Скопје во рамките на предметниот плански опфат постојат подземни ТК инсталации.

Просторот е уредено земјиште и на истиот нема јавно осветлување освен за постојните градби што се користи индивидуално осветлување.

Природниот гас, со сегашната потрошувачка, малку е застапен во енергетскиот сектор во Р. Македонија. Со негова зголемена употреба се воведува еколошки поприфатливо гориво кое со својот хемиски состав и висока калорична моќ, представува одлична замена за нафтата, нејзините деривати, јагленот и другите цврст и гор и ва. Природниот гас испушта помалку штетни материи во однос на другите енергенти, заради што аер озагадувањето е сведено на минимум.

Изградениот крак Жидилово-Скопје е дел од меѓународниот транзитен гасоводен систем Русија-Романија-Бугарија-Македонија. Се планира во идниот период до изградба на гасоводната мрежа во Македонија и поврзување со мрежите на соседните држави што ќе овозможи и зголемување на сигурност а во снабдувањето на сите региони во Македонија но и урамнотежување на потрошувачката воекот на целата година.

Изградениот крак на гасоводот, приклучок за Куманово минува далеку на југ од оваа локација.

На подрачјето на предметната ДУПД не се евидентарини бесправно изградени градби и истите се со правен статус.

Анализата на постојната состојба покажува дека на локалитетот на предметната катастарска парцела има услови да се оформи градежна парцела и планирање на урбанистички параметри за рационално користење и уредување на просторот со класата на намена Е2 Ѓ Комунална супраструктура - Бензинска пумпна станица со придружни содржини, а во согласност со стандардите и нормативите за урбанистико планирање. Тоа значи во оваа ДУПД ќе се предвидуваат плански параметри кои максимално ќе ги почитуваат просторните, природните услови и позитивната законска регулатива од областа со кои ќе се овозможи соодветен просторен развој, преку изградба на соодветна супраструктура за многу повисоко ниво на работа и услуга. Со изградба на бензинската пумпна станица со придружни содржини ќе се создадат услови за развој на стопанска дејност со примена на принципи и стандарди за заштита на животната средина, особено во превенција и спречување на негативните влијанија врз животната средина

Анализата на можностите за уредување и користење на површината на предметниот плански опфат го условува планирањето кое треба да биде сегментирано и базирано врз приоритети и потреби за офрмување на бензинска пумпна станица со:

- услужни дејности;
- комплементарност;
- економска исплатливост на проектот.

Во дефинирање на планскиот концепт потребно е да се почитуваат следните критериуми исцрпени од анализата на просторот:

- Користење на постојниот сообраќаен пристап во градежната парцела за потребите на висококвалитетен простор;
- Рационално планирање на земјиштето со утврдување на површина за градење на бензинска пумпна станица со услужни дејности;
- Задоволување на современите норми за ваков тип на намена и градби;
- Обезбедување на пешачкото движење во рамките на градежната парцела во функција на инвалидизирани лица, без бариери;
- Условување на потребите за паркирање, согласно намената на градбите;
- Задоволување на потребите од енергија преку адекватно и рационално приклучување на постојната инфраструктурна мрежа;
- Поврзување на планираната градба во градежната парцела на постојната инфраструктурна мрежа за телекомуникациски услуги;
- Задоволување на потребите од водоснабдување (санитарна и техничка вода за поливање и противпожарна заштита) преку адекватно и рационално обезбедување на вода со бунари;
- Адекватно и рационално прифаќање на отпадните води (фекални и атмосферски води одделно) во водонепропусна јама;
- При депонирање или отстранување на некоја супстанца или при вршење на некоја друга активност да се предвидат и спроведат сите неопходни технички мерки на претпазливост за да се спречи испуштање на загадувачки материи во подземните води;
- Превземање на сите пропишани заштитни мерки за спречување и намалување на негативните последици врз животната средина.

Нумерички показатели на постојната состојба на намена на земјиштето и градбите:

ДУПД БЕНЗИНСКА ПУМПНА СТАНИЦА, ОПШТИНА ЛИПКОВО				
	НЗ - НЕИЗГРАДЕНО ЗЕМЈИШТЕ		5435,64м ²	82.37%
	Е1 - КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА	Сообраќајни коридори-Коловоз и банкина	810,85 м ²	12.28%
	Б1-МАЛИ КОМЕР.И ДЕЛ.НАМЕНИ		86,97м ²	1.31%
	Г4-СТОВАРИШТА		260,60 м ²	3.94%
ВКУПНО			6599,66м²	100.00%

Анализата покажува дека на овој локалитет е можна реализација на бензиска пумпна станица со придружни содржини.

1.1 Цели на заштита на животната средина

Заштитата на животната средина подразбира множество на различни постапки и мерки кои го спречуваат загрозувањето на

животната средина. Под заштита на животната средина се подразбира не само заштита на човекот туку и заштита на билната вегетација и животинскиот свет. Целите на заштитата на животната средина се заштита на здравјето на луѓето, квалитетот на екосистемите, заштита на растителниот и животинскиот свет и културни добра чиј творец е човекот, зачувување на рамнотежата и еколошката стабилност на природата, рационално и адекватно користење на природните ресурси.

Декларацијата за животната средина е донесена на Светската конференција на Обединетите држави во 1972 година. Стокхолмската конференција за човековата средина, одржана 1972 година ја разбудила свеста и го означила почетокот на еколошката ера и истовремено ја иницирала Париската конвенција на Претседатели на Држави и Влади на земјите од Европската економска заедница, одржана истата година. Во усвоената декларација како основна цел на еколошкиот развој се наведува смалување на ризикот во поглед на условите на живот, подобрување на квалитетот на живеење и да се во остварување на овие цели посебно внимание обрати на заштитата на животната средина. Според тоа, Европското законодавство кое го има усвоено Советот на Европските економски заедници се нагласи гаранцијата на правото на секој граѓанин на чиста и здрава животна средина.

Во текот на 1992 година во сила стапи Базелската Конвенција, чија што цел е смалување на супстанциите одредени како опасен отпад. Во Мај 2004 година стапи во сила и Стокхолмската конвенција за перзистентни органски загадувачи, со кои ги дефинира 12 екстремно отровни органски загадувачи, барајќи нивна редукција или нивно целосно елиминирање.

Меѓународната правна заштита на животната средина се сведува во најголем дел на меѓународно - правна акција против загадувањето. Сепак, меѓународната регулатива во областа на животната средина сеуште не достигнала на ниво кој би овозможил мирен живот на сите живи суштества на нашата планета. Се донесуваат разни протоколи, конвенции, декларации и др.

Република Македонија, во рамките на евроинтеграциските процеси во животната средина има потпишано голем број на меѓународни конвенции, билатерални договори и протоколи и кои заедно со националните прописи ја сочинуваат правната рамка која го уредуваат управувањето со медиумите на животната средина. Во процесот на апроксимацијата на ЕУ законодавството од областа на животната средина преку транспонирање, Република Македонија ги има донесено следните закони:

- Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18);
- Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11, 100/12, 163/13, 10/15 и 146/15);
- Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 163/13, 51/15, 146/15, 156/15, 192/15 и 39/16);

- Закон за управување и пакување и отпад од пакување („Сл. Весник на РМ” бр. 161/09, 17/11, 47/11, 136/11, 6/12, 39/12, 163/13, 146/15 и 39/16);
- Закон за управување со батерии и акумулатори и отпадни батерии и акумулатори („Сл. Весник на РМ” бр. 140/10, 47/11 и 148/11);
- Закон за електрична и електронска опрема и отпадна електрична и електронска опрема („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11 и 6/12);
- Закон за заштита од бучавата во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
- Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 164/15, 63/16 и 113/18) и др.

Процесот на усогласување со законодавството на ЕУ и во сегашно време е во тек, посебно во техничките барања дадени во анексите на ЕУ Директивите. Листата на релевантни закони и релевантни ЕУ Директиви и меѓународни договори се дадени во точката 11 од овој Извештај.

Сите обврски што произлегуваат од овие законски и национални стратешки документи, беа анализирани и земени во предвид при дефинирање на основните цели за заштита на животната средина во планскиот опфат при изготвување на овој Извештај.

Како генерални цели утврдени по овие значајни основи се следните:

- Обезбедување на превентивни мерки на заштита на водните ресурси-подземните води од можните загадувачки емисии на материи од реализирање на планскиот опфат;
- Воспоставување на перманентен мониторинг на квалитетот на водата, почвата и воздухот;
- Збогатување на шумскиот фонд преку засадување на појас од соодветни дрвни растенија;
- Воспоставување на перманентна соработка во следењето на состојбите во областа на квалитетот на водата, почвата и другите медиуми во животната средина од страна на локалните и Републичките здравствени институции од аспект на сочувување на здравјето на населението;
- Вклучување на јавноста во процесот на мониторирање на состојбите и донесување на одлуки за медиумите во животната средина;
- Воспоставување на база на податоци за состојбата во секој медиум во животната средина по принципот (движечка сила-притисок-состојба на животната средина-влијание-одговор) на локално и регионално ниво.

Во овој процес се предлага поцелосно имплементирање на горе наведените цели преку реализирање систем на предлог мерки за заштита, одбегнување, намалување, неутрализирање или компензација на евентуалните влијанија од реализација на предвидените содржини согласно урбанистичкиот план. За таа цел во понатамошниот текст на содржината на овој документ се предлагаат:

- ⇒ Технички мерки кои треба да се превземат за време на спроведување на планот;

⇒ Препораки за подготвување, донесување и дополнување на плановите и програмите во рамките на спроведувањето на законските обврски во животната средина.

1.2 Специфични цели на Стратегиската оцена

Специфичните цели на Стратегиската оцена на животната средина се дефинирани согласно националната и меѓународна легислатива и се прикажани преку статусот на биолошка разновидност, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра, културното наследство и пределот:

- Заштита на животната средина со имплементација на планскиот документ;
- Подобрување на економските услови и зголемување на животниот стандард;
- Правилно управување со просторот заради одржување на постојаното ниво на флора;
- Обезбедување на заштитни зелени појаси и формирање на хортикултурни насади од аспект на појава на бучава;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на водата;
- Интегрално управување со отпадот и негова селекција за зачувување на почвата, а со тоа и минимизирање на отпадот;
- Минимизирање на појавите од несреќи и хаварии;
- Зачувување на карактеристиките на пределот и животната средина.

Врска со други плански документи:

Просторен план на РМ

- Уважување на реалните фактори на развој;
- Превземање стимулативни мерки од страна на државните и други видови поддршка за програми на локалните заедници и стопанските актери;
- Воспоставување на пазарни принципи и формирање соодветна институционална рамка во која ќе можат да функционираат пазарните институции;
- Создавање на регионален диференциран амбиент за стопанисување со помош на соодветна политика.

Национален еколошки акционен план:

- Да се овозможи интегрирање на политиката за заштита на животна средина во останатите секторски политики;
- Да се поттикнат индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина кон поголема одговорност за заштитата на животната средина;
- Да се дадат насоки за еколошки одржлив пристап;
- Да се зголеми степенот на исполнување на обврските од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина.

Планскиот опфат е усогласен уште со:

- Национална стратегија за одржлив развој, 2010-2030;

- Стратегија за управување со податоци за животната средина, 2005;
- Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција, 2005.

Националната транспортна стратегија 2018-2030 година

Главните цели на Националната транспортна стратегија се:

- Промоција на економскиот пораст со градење, подобрување, управување и одржување на транспортните услуги, инфраструктурата и мрежи за добивање на максимална ефикасност;
- Промоција на интегрирана и интерконектирана транспортна мрежа која воспоставува ефективни услуги за корисниците, како и активностите и областите во Република Македонија на кои им служи.
- Промоција на социјалниот фактор со поврзување на далечните и неразвиени заедници и зголемување на пристапноста на транспортната мрежа;
- Заштита на животната средина и подобрување на здравството со градење и инвестирање во јавниот транспорт и другите видови ефикасен и постојан транспорт кој ја намалува емисијата и потрошувачката на ресурси и енергија;
- Подобрување на безбедноста на патувањето со намалување на несреќите и подобрување на личната безбедност на пешаците, велосипедистите, возачите, патниците, и
- Подобрување на интеграцијата со олеснување на планирањето и издавањето интегрирани билети за патувањето и овозможувањето на редовна конекција помеѓу различните форми на транспорт.

Програмата за реализација на Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија до 2030 година

- Модернизација на постојните и изградба на нови бензински станици.

Генералните цели за заштита на животната средина земени во предвид при подготовката на урбанистичкиот план, односно што се очекува да се постигнат со мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија:

- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Достапност до доволни количества квалитетна вода, заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, третман на отпадни индустриски води од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово повторно искористување, отстранување на прифатлив начин;
- Рамномерен просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално користење и заштита на земјоделското земјиште;

- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;
- Зачувување и заштита на растителниот и животинскиот биодиверзитет;
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата..

Во подготовката на извештајот земени се предвид целите на заштита на животната средина одредени на национално и меѓународно ниво, а кои се релевантни за планскиот документ. Генералните цели за заштита на животната средина земени во предвид при подготовката на урбанистичкиот план, односно што се очекува да се постигнат со мерките за избегнување, ублажување и/или компензација на потенцијалните влијанија предложени во овој извештај:

- Зачувување, заштита, обновување и унапредување на квалитетот на животната средина;
- Заштита на квалитетот на амбиентниот воздух, избегнување, спречување или намалување на штетни емисии во воздухот;
- Достапност до доволни количества квалитетна вода, заштита, зачувување и постојано подобрување на расположливите водни ресурси, спречување или намалување на штетни испуштања, одведувањето и третман на комуналните отпадни води, од страна на самите субјекти;
- Избегнување и намалување на создадениот отпад, негово повторно искористување, отстранување на прифатлив начин;
- Рамномерен просторен развој, рационално уредување и користење на просторот;
- Рационално користење и заштита на земјоделското земјиште;
- Рационално и одржливо користење на природните ресурси;
- Користење на обновливи извори на енергија;
- Зачувување и заштита на растителниот и животинскиот биодиверзитет;
- Избегнување, спречување или намалување на бучавата.

Државната урбанистичка планска документација како основна цел ги има зацртано насоките на идниот просторен развој, со создавање услови за планирање на организирани простори, дефинирање на оптимални решенија за организирање на основните функции преку анализа на постојната состојба и создавање на основна концепција за планираните површини со конкретни просторни, сообраќајни и инфраструктурни решенија.

Со самата иницијатива за изработка на Државна урбанистичка планска документација се врши делумно истражување на просторот како и се определуваат активностите и организацијата на просторот. Неопходно е воспоставување на ефикасна контрола на користењето и уредувањето на земјиштето и утврдување на норми и стандарди за градба.

Со изработка на ДУПД, треба да се овозможат услови за градба на ваков комплекс, кој ќе овозможи услови за подобрување и развој на услужните дејности, подобрување на функционалност, квалитет на градба, проширување на стопански, комерцијалните и деловни дејности.

Со тоа се создаваат услови за урбанизација, развој и напредок на населените места.

Партерно да се уредат заштитни површини со високо и ниско зеленило, а приодите да се обработат согласно намената.

Максимално да се почитуваат условите за заштита на животната средина, при тоа од особена важност е респектирањето на природниот високовреден простор.

Изградбата на бензинска пумпна станица со пратечки содржини би требало да предизвика позитивни импулси и ефекти врз целото непосредно окружување од аспект на повисока организација, инфраструктурна опременост и уреденост на просторот и се разбира економски ефекти манифестирани преку привлекување на нова работна сила и вработување.

Бензинската пумпна станица треба да биде во функција на зголемување на нивото на функционална и комунална опременост и планско уредување на селските населби, подобрување на локалната инфраструктура и ефикасна комуникациска поврзаност со центрите од повисоко ниво.

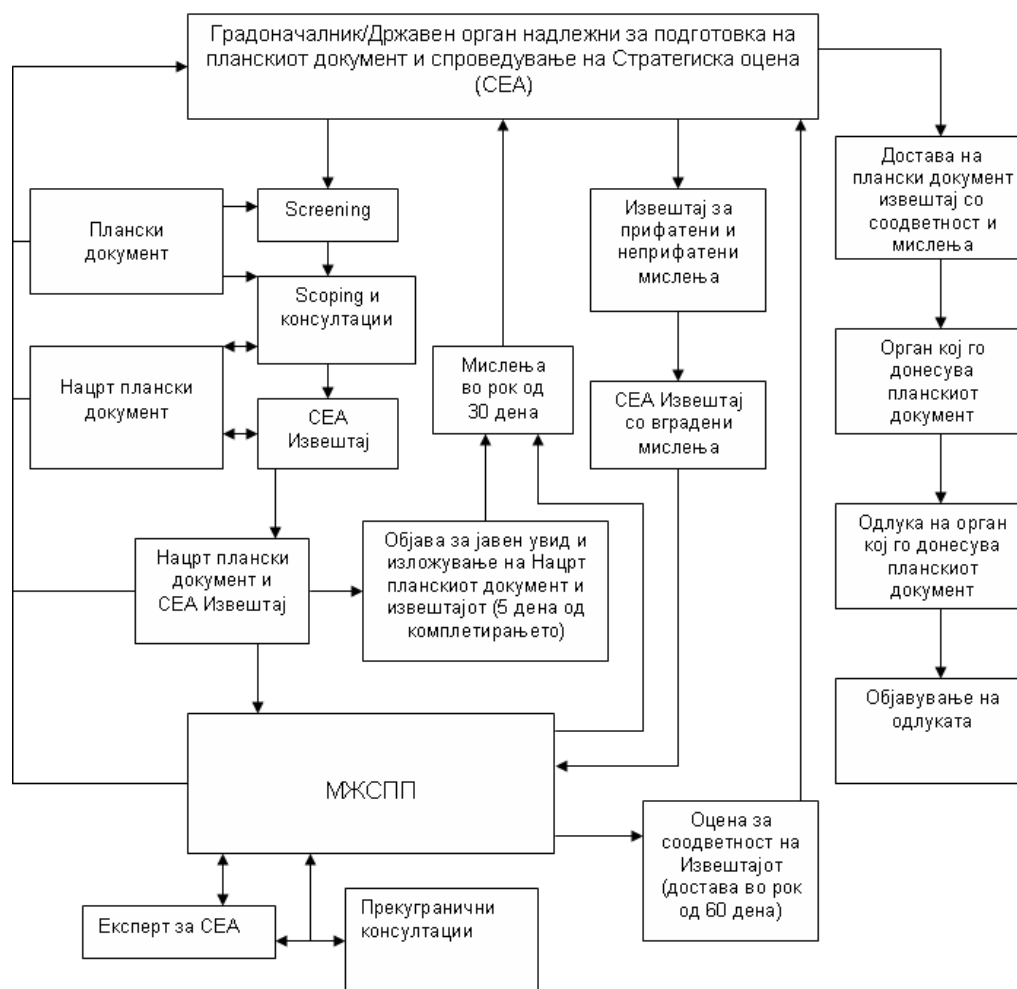
1.3 Употребена Методологија

При подготовката на Извештајот за стратедиска оцена се креираше методологија компатибилна на карактеристиките на просторот опфатен со планскиот документ, планската задача, достапните стратегии и документи.

Постапно се превзедоа следните чекори:

- Се направи првичен увид на сегашните состојби во животната средина во анализираниот плански опфат, неговата околина и пошироко;
- Се оствари разговор со претставници од локалната самоуправа и се реализира разговор за целите на инвестиционите активности и содржини кои ќе бидат опфатени во просторот;
- Подетално се проучија содржините што се предвидени да се лоцираат во планскиот опфат, урбанистичкиот проект, намената и категоријата на земјиштето;
- Детално се разгледаа техничките решенија предвидени за реализација на проектната задача;
- Дефинирани се целите за заштита на животната средина утврдени во стратешките документи на локално, национално и меѓународно ниво;
- Согледување на можните негативни влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со планот;
- Надминување на негативните влијанија по животната средина од реализација на содржините предвидени со планот;
- Надминување на евентуалните влијанија или нивно ублажување и за таа цел предлагање на превентивни и корективни мерки;
- Предлагање на систем на перманентен мониторинг на состојбите;
- Вклучување и запознавање на сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот.

Спроведување на постапка за оцена на влијанието на определени стратегии, планови и програми врз животната средина (СЕА)

При изготвување на Извештајот користена е стручна литература од оваа област, ЕУ Директивите, национални стратешки документи, релевантната законска регулатива, меѓународни договори, просторни и урбанистички плански документи, катастарски скици и други документи релевантни за изработка на документот.

1.4 Законодавна рамка

Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина за ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково е изработен согласно постојната законска регулатива во животната средина и природата во Република Македонија:

Закон за Животна средина

Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18).

Стратегиска оцена на животната средина

1. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 114/07);
2. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
3. Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07 и 45/11);
4. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08 и 45/11);
5. Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Сл. Весник на РМ” бр. 122/11).

Заштита на природата

Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18).

Закон за квалитет на амбиентниот воздух

Закон за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11 и 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15).

Закон за урбано зеленило („Сл. Весник на РМ” бр. 11/18).

Управување со отпадот

Закон за управување со отпадот („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15 и 39/16).

Заштита од бучава

Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15).

Закон за вода

Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/2011, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16).

Национална стратегија за управување со отпад (2008-2020)

Национален план за управување со отпад (2009-2015)

Закон за заштита и спасување

Закон за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14 и 146/15).

Просторно планирање

Просторен план на Република Македонија („Сл. Весник на РМ” бр. 39/04).

Закон за просторно и урбанистичко планирање

Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

Правилник за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18).

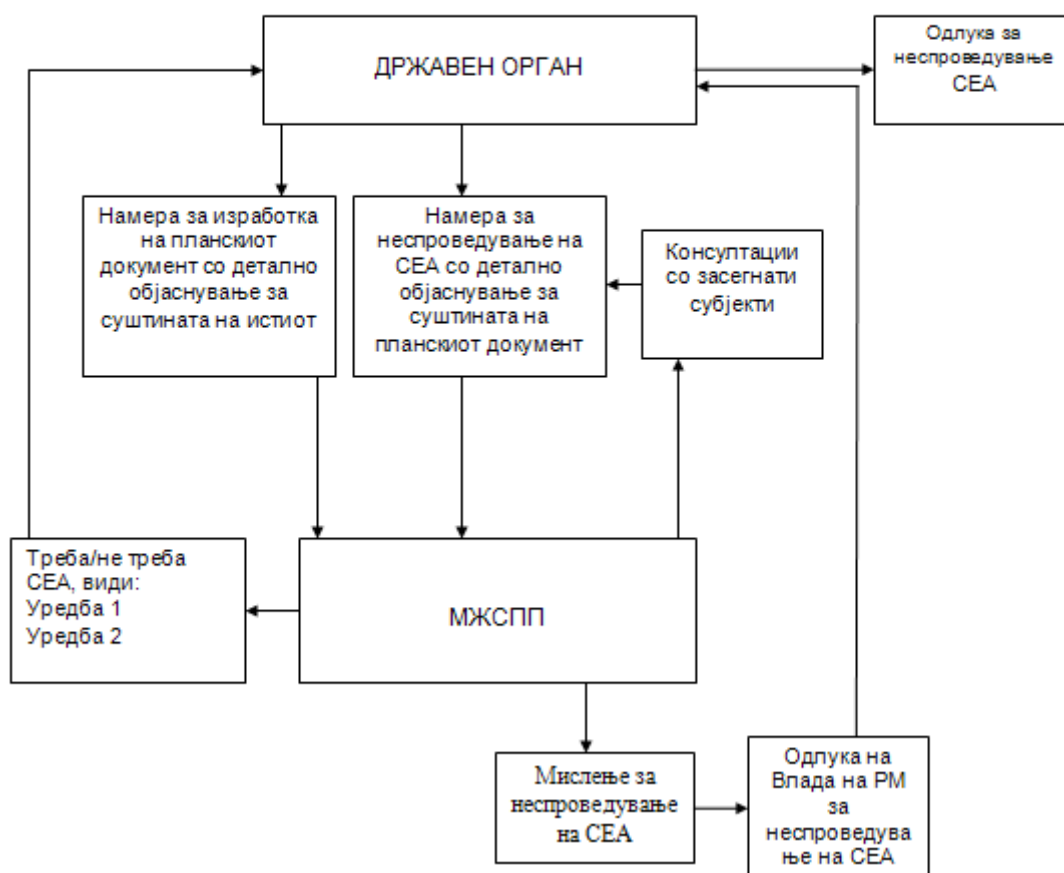
Правилник за поблиска содржина, размер и начин на графичка обработка на урбанистички планови („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15).

1.5 Институционална рамка

Законот за органи на управата ги дефинира одговорностите на Министерството за животна средина и просторно планирање, како што следи:

- Подготовка на решение во оние случаи во кои не се согласува со одлуката за спроведување, односно неспроведување на СОВЖС или со определениот обем на СОВЖС во одлуката;
  - Подготовка на решение за соодветноста на извештајот на СОВЖС за планскиот документ, и;
  - Воспоставување и ажурирање на листата на експерти за СОВЖС.
- Органи на државната управа/единиците на локална самоуправа кои ги подготвуваат-усвојуваат планските документи имаат обврска за:
- Подготовка на извештајот за СОВЖС;
  - Објавување на информации за отпочнувањето на подготвувањето на планските документи и за учество на јавноста во процесот на консултации;
  - Објавување на информации за нацрт планскиот документ кој се подготвува и за предлог извештајот за СОВЖС;
  - Подготовка на извештајот од консултацијата со јавноста врз основа на добиените коментари и мислења од јавните консултации;
  - Комплетирање на извештајот за СОВЖС и на планските документи со добиени мислења и коментари, и
  - Мониторинг на влијанијата од имплементацијата на планскиот документ и во случај на негативни ефекти и информирање на МЖСПП.

**Постапка за утврдување на неопходност од спроведување на
стратешка оцена (СЕА) за плански документ кој го
подготвуваат државни органи (Screening)**

Министерството за надворешни работи е одговорно за спроведување на прекугранични консултации за СОВЖС во однос на доставување на известување до соседната држава која може да биде засегната од подготовката на планскиот документ или кога Република Македонија може да биде засегната од подготовка на плански документ во соседна држава.

Други министерства и државни институции со одредени надлежности на полето на заштита на животната средина се:

- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;
- Министерство за транспорт и врски;
- Републички Завод за здравствена заштита;
- Министерство за здравство;
- Управа за хидрометеоролошки работи и
- Единиците на локалната самоуправа.

Постои и Парламентарна комисија за животна средина, која соработува со Министерството за животна средина и просторно планирање.

1.6 Содржина на Извештајот за Стратегиска оцена на животната средина

Спроведувањето на Стратегиската оцена на животната средина е интерактивен процес кој треба да се спроведе паралелно со развојот на планот или програмата. Стратегиската оцена на животната средина е процес за да се осигура дека значителен ефект врз животната средина што произлегуваат од политики, планови и програми се идентификуваат, оценуваат и намалуваат. Важен инструмент за да им се помогне во постигнување на одржлив развој и креирање на политиката е Стратегиската оцена на животната средина. Посебни бенефиции во Стратегиската оцена вклучуваат:

- Поддршка на одржливиот развој;
- Да се подобрат доказите како добра основа за стратешките одлуки;
- Да се консултираат сите заинтересирани страни во процесот на изготвување на документот и утврдување на состојбите во животната средина со реализација на планот;
- Да се насочат на други процеси, како што се влијанието врз животната средина на оценките врз одделни развојни проекти.

Стратегиската оцена следејќи ги одредбите за содржината на овој Извештај, ги обработува следните содржини:

- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Проблеми од областите кои се од посебно значење за животната средина, а особено од аспект на заштита на дивите птици и хабитатите;
- Целите на заштита на животната средина, одредени на национално или меѓународно ниво, кои се релевантни за планскиот документ и начинот на кој овие цели и сите аспекти на животната средина се земени во предвид за време на нивните подготовки;
- Веројатните значајни влијанија врз животната средина во целина, вклучително и врз биодиверзитетот, населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, водата, воздухот, почвата, климатските фактори, културното наследство, пејсажот и материјалните придобивки. Овие влијанија вклучуваат секундарни, краткорочни, долгорочни, трајни и привремено позитивни и негативни ефекти;
- Резиме/краток преглед на причините на алтернативите, опис за тоа како е направена проценката, вклучувајќи ги сите потешкотии (како што се техничките недостатоци или недостигот на know-how) до кои се дошло при собирањето на потребните информации;
- Опис на предвидените мерки кои се однесуваат на мониторингот во согласност со законските обврски;
- Не-техничко резиме на информациите дадени во согласност со барањата наведени во претходните точки.

1.7 Резиме

Врз основа на спроведената Стратегиска оценка на животната средина за ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково планот може да се изработи и како таков е прифатлив за имплементација.

2. Преглед на Планскиот документ

2.1 Основи на Планскиот документ

Државната урбанистичко планска документација (ДУПД) за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково се изработува врз основа на член 47 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18), Правилникот за поблиската содржина, форма и начин на обработка на генерален урбанистички план, детален урбанистички план, урбанистички план за село, урбанистички план за вон населено место и регулациски план на генерален урбанистички план, формата, содржината и начинот на обработка на урбанистичко-плански документации и архитектонско-урбанистичкиот проект и содржината, формата и начинот на обработката на проектот за инфраструктура („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15), Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18) и другата законска регулатива од областа на уредувањето на просторот и урбанистичкото планирање.

Подрачјето на планскиот опфат од 6599,66 м².

Планскиот концепт е поставен врз основа анализата на просторот, анализата на можностите за просторен развој и Планската програма. Планскиот концепт е во директна зависност од големината на градежната парцела, природните фактори, конфигурацијата на теренот и од можностите за просторна композиција, односно естетско обликување на просторот. Планскиот концепт е условен и од мерките за заштита и спасување.

Просторот нема посебни пејсажни вредности и претставува рамен терен. Целта на планскиот концепт е да изврши хармонизација на просторните создадените и природни услови и да предвиди градба со функционална целина, со естетска препознатливост и најважно од се економски оправдана.

Целиот плански опфат претставува една градежна парцела. Сообраќајниот концепт во основа е прилагоден на постојната и планираната состојба, согласно проектираната секторска брзина.

Вака планираниот сообраќаен пристап овозможува нормално одвивање на сообраќајот до планираниот простор

Географската положба и сообраќајната поврзаност, како и потребата Република Македонија да го развива сообраќајот со високи перформанси одат во прилог на идејата за реализација на станица за снабдување со течни горива со пратечки објекти со високи стандарди и квалитети.

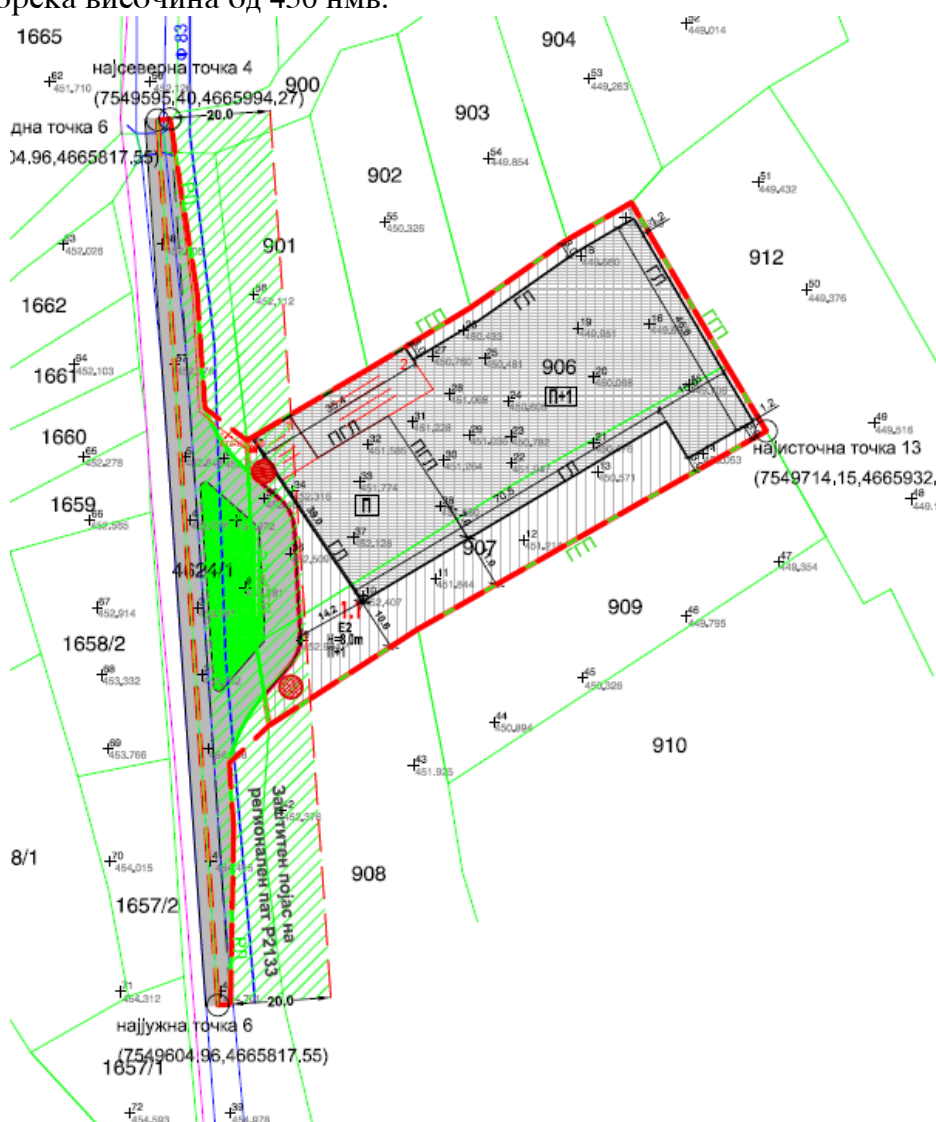
Анализата на просторот покажа дека овој опфат дава можности за реализација на ваков комплекс.

2.2.1 Географска и геодетска местоположба

Границата на планскиот опфат започнува од најсеверната точка 4 (7549595.50,4665994.27) и источно поминува низ КП4624/1, скршнува и северно оди по границите на КП 906, скршнува и продолжува источно по границите на истото КП 906 и КП 907 каде доаѓа до најисточната точка 13 (75491415,4665932.04), скршнува и продолжува да оди југозападно по границата на КП 907 и повторно скршнува и поминува низ КП 4624/1 и доаѓа до најјужна точка 6 (7549604.96,4665817.55) и продолжува западно по осовината на Регионалениот пат Р2133 се до најзападната точка 6 (7549604.96,4656817.55).

Предметниот плански опфат наоѓа на рамничарски терен со надморска височина од 450 нмв.

Синтезен план за ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково

2.2.2 Намена на употреба на земјиштето

Влезот во предметната градежна парцела бр. 1 е од Регионалниот пат Р2133 од источната страна. Со оваа ДУПД се оформува градежна парцела во кој се планира комплекс од градби со основна класа на намена Е2 - Комунална Супраструктура - Станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, а во согласност со стандардите и нормативите за урбанистичко планирање пропишани во Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18).

Задоволувањето на бројот на паркинг места во однос на планираната површина за градба ќе се реализира во рамки на градежната парцела и истото ќе биде услов за реализирање на вкупната изградена површина и максималната висина на градбата до венец. Реализацијата на предметната градежна парцела ќе биде преку изработка на архитектонско урбанистички проект согласно член 51 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

Во комплексот е планирана максимална височина на градбите 8,0 м со спратност од П+1, а согласно со намената. Максималната височина на секоја градба од комплексот ќе се дефинира со изработка на Архитектонско урбанистичкиот проект од член 51 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

Со процентот на изграденост е определено колкав дел од градежното земјиште е зафатен со градба. Максималниот процент на изграденост на Г.П. 1 изнесува 38,13%.

Коефициентот на искористеност го покажува интезитетот на изграденост. Максималниот коефициент на искористеност на Г.П. 1 изнесува 0,57.

Градежна парцела бр. 1.

Намена: Е2 - Комунална супраструктура - Станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини Е2

Површина на градежна парцела 5245,86 м²

Дозволена површина под градба 2000 м²

Вкупно изградена површина по спратови 3000 м²

Максимален број на спратови П+1

Максимална височина на градбите до венец: 8,0 м

Мах. Процент на изграденост (П) 38,13 %

Мах. Коефициент на искористеност 0,57.

3. Краток опис и образложение на планските решенија за изградба на комунална и сообраќајна инфраструктура

Со планот се утврдуваат и планските решенија за инфраструктурата.

На овој простор условеноста од програмските барања и постојната состојба значително ги диктира планските решенија за сообраќајниците, за фекалните и атмосферските инфраструктурни водови, како и за електричната и електронско-комуникациската инфраструктура, кои се во директна зависност од уличната мрежа, поред која се водат. Водењето на инфраструктурата да биде во инфраструктурни коридори.

3.1 Сообраќаен план

Градежната парцела, од источната страна граничи со Регионалниот пат P2133, кој се користи за пристап во градежната парцела 1. Внатрешниот стационарен сообраќај ќе се дефинира со изработка на АУП согласно член 51 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

Сообраќајниот пристап до градежната парцела 1 е преку Регионалниот пат P2133(P102), именуван согласно Одлуката за категоризација на државните патишта („Сл. Весник на РМ” бр. 133/11, 150/11, 20/12, 41/12, 107/13, 187/13 и 17/14), за што се планираат ленти за забавување и забрзување од Регионален пат.

За влегување и излегување во и од опфатот, се планираат проширувања на регионалниот пат со ленти за забавување и забрзување. Пресметката на лентите за забавување и забрзување на Регионалниот пат е извршена според:

а) Должина на лента за приклучување:

$V_r = 50 \text{ km/h}$ - брзина на делот на приклучувањето

$V_{r1} = 0,8 \times V_r = 40 \text{ km/h}$ - брзина на лентата за приклучувањето

$V_{r2} = 0,6 \times V_r = 30 \text{ km/h}$ - брзина на рампата (брзина до крајот на островот)

$a = 1 \text{ m/s}^2$ - забрзување

$t = 3 \text{ s}$ – време на возење низ клинот

- Должина на додатна лента за приклучување

$$L_p = \frac{V_{r1}^2 - V_{r2}^2}{26 \times a} = \frac{40^2 - 30^2}{26 \times 1} = 26,9 \text{ m}$$

Усвоено: $L_p = 30,0 \text{ m}$

- Должина на клинот

$$L_k = \frac{t \times V_{r1}}{3,6} = \frac{3 \times 40}{3,6} = 33,33 \text{ m}$$

$L_k = \text{Усвоено: } L_k = 35,0 \text{ m}$

- **Вкупна должина на додатната лента**

$$L = L_p + L_k = 30 + 35 = 65m$$

б) Должина на лента за исклучување:

$V_r = 50 \text{ km/h}$ - сметковна брзина

$V_{r1} = 0,5 \times V_r = 40 \text{ km/h}$ - брзина на лентата за исклучување

$V_{r2} = 0,6 \times V_r = 30 \text{ km/h}$ - брзина на рампата (брзина до крајот на островот до пумпата)

$d = 1,5 \text{ m/s}^2$ - успорување

$t = 3 \text{ s}$ - време на возење низ клинот

- Должина на додатна лента за исклучување:

$$L_i = \frac{V_{r1}^2 - V_{r2}^2}{2 \times d} = \frac{40^2 - 30^2}{2 \times 1,5} = 17,9m$$

Усвоено: $L_i = 20,0m$

- Должина на клинот:

$$L_k = \frac{t \times V_{r1}}{3,6} = \frac{3 \times 40}{3,6} = 33,33m$$

$L_k = \text{Усвоено: } L_k = 35,0m$

- Вкупна должина на додатната лента:

$$L = L_i + L_k = 20 + 35 = 55m$$

Пресметаната должина на лентата за забавување изнесува 55 м (закосен дел 20м и прав дел 35м), а на лентата за забрзување изнесува 65 м (закосен дел 30 м и прав дел 35 м).

Регионалниот пат Р 2133(Р 102) е со вкупен профил од 10,5 м, односно 2 2,5м коловози со по 1ленти во правец (лента за запирање од 3м) и банка 2,5 м.

Во делот кај планираните ленти за забавување и забрзување, лентите за запирање од коловозот се пренаменуваат во ленти за забавување и забрзување, при што кај правиот дел од истите, неопходно е проширување за 1м. Оттука, во овој дел од Регионалниот пат, вкупниот профил изнесува 11,5 м.

Планирано е потребниот број на паркинг места е планирано да се обезбеди во сопствената градежна парцела. Потребниот број на паркинг места и димензионирањето на истите ќе биде решено согласно со член 59 и член 61 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18).

Анализата за потребниот број на паркинг места да се направи при изработка на основен проект или архитектонско - урбанистички проект. Обезбедувањето на потребниот број на паркинг места во сопствена парцела ќе биде основен услов за изградба до максимално дозволената висина и површина на градбата.

Во однос на решавањето на проблемот на стационарниот сообраќај потребите за паркирање за градежната парцела ќе се решава во рамките на сопствената парцела со почитување на потребен број паркинг места, како основен услов за изградба до максимално дозволената висина и површина за градба согласно член 59 од Правилникот за стандарди и

нормативи за уредување на просторот („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18).

Согласно горенаведениот Правилник, за инфраструктурните градби потребниот број на паркинг места се утврдува во урбанистичка документација во зависност од специфичните потреби и услови на локацијата. За конкретниов опфат, како реална потреба на Бензинската пумпна станица со пратечки објекти, паркирањето ќе се димензионира на следниов начин:

- За продажниот салон, кафетеријата и ресторанот 1 паркинг место на 60 м од просторот за посетители и 1 паркинг место на 150м од вкупната површина за вработените.
- За мотелот 1 паркинг место на 8 легла и 1 паркинг место на 3 вработени во смена.
- За перална и сервиси по 2 паркинг места.

Воедно, потребно е да се предвидат и 3 паркинг места за тешки товарни возила и автобуси, како и посебно стојалиште за цистерната за дотур на горива.

Решавањето на проблемот на стационарниот сообраќај е основен услов за добивање на одобрение за градење.

Димензионирањето на групните паркиралишта во градежните парцели и градбите се врши на тој начин што на вкупниот број паркинг места се планираат минимум 3% паркинг места за инвалиди. На паркиралишта со помалку од 20 места се предвидува минимум едно паркинг место за инвалиди. Паркинг местото за инвалиди е со минимални димензии од 3,50/5,50м и се лоцира и видно се обележува најблиску до влезот на градбата и до пешачката површина.

3.2 Водоснабдителна мрежа

Планирано е да се користат постојните приклучоци на водоводната мрежа што доаѓа од с. Матејче, а количината на потребната вода ќе биде определена по дефинирање на градбите со архитектонско-урбанистички проект согласно член 51 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

3.3 Фекална и атмосферска канализација

По однос на канализација се планира изградба нова водонепропусна септичка јама чиј капацитет ќе биде определен по дефинирање на градбите со архитектонско-урбанистички проект согласно член 51 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

Изградба на сепаратен канализациски систем не е предвиден, односно се планира атмосферските води да бидат насочени кон водонепропусната септичка јама, а дел слободно да гравитираат согласно теренските услови.

3.4 Електроенергетска инфраструктура и ПТТ инсталација

Во рамките на дефинираната површина за градење на повеќе градби, се предвидива да биде поставена нова трафостаница тип СТБ20/10.

Македонски телекомуникации АД Скопје за своите корисници обезбедува широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни телекомуникациски услуги, јавни говорници. Комуникациските услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената комуникациска мрежа со примена на најсовремени технологии.

Корисниците од ова подрачје во телекомуникацискиот сообраќај се приклучени преку телефонската централа во Куманово.

Целиот овој регион е покриен со сигнал на трите компании за мобилна телефонија во РМ.

4. Карактеристики на просторот и сегашна состојба со животната средина

4.1 Карактеристики на просторот

Денешната општина Липково со површина од 270 км² влегува во групата средни рурални општини во Република Македонија, а се наоѓа во нејзиниот северен дел. Поголемиот дел од територијата им припаѓа на сливните подрачја на Липковска, потоа на Лојанската и на Вакцинска Река. Територијата на Липково има форма на превртен рамнокрак триаголник и правец на протегање север-југ. На север се граничи со Република Косово и Република Србија, на исток со Општина Куманово, на југ со Општина Арачиново, а на запад со општина Гази Баба и Чучер-Сандево. Комуникацијата со соседните земји се остварува преку три патни гранични премини (Табановце-Куманово и Прохор Пчински-Старо Нагоричане кон Србија и Деве Баир-Крива Паланка кон Бугарија). Овој регион изобилува со минерални ресурси како: бакар, олово, хром, арсен, антимон и цинк, но исто така тука се наоѓаат и голем број термални извори. Во источниот дел од општината се наоѓаат инфраструктурни објекти од типот на автопат и железничка пруга, кои се од меѓународно значење, поради поврзувањето во правец север-југ.

4.1.1 Педолошки карактеристики

Територијата на Општината Липково се одликува со различен геолошки состав и мошне сложена тектонска структура. На нејзината територија се јавуваат разни видови на седиментни, метаморфни и магматски карпи кои имаат палеозојска, мезозојска и терцијална-квартерна старост. Карпите на овој простор се изградени од кристализирани варовници, серпентин, гранити и мермер од Велешката серија. Метаморфниот комплекс на оваа серија е доста сложен и се карактеризира со литолошки различности и со различни кршења на тектонски комплекси.

Мермерите во овој реон се појавуваат во многу зони и различни форми, пред сè во околината на Лојане, Никуштак и на други локации. Тие и припаѓаат на групата карпи од Велешката серија со форма на плочи и изразита масовност, а се во тесна врска со кварцитите. Серпентиската маса се појавува околу Лојане како издолжена маса со правец на протегање од северозапад. Потекнуваат од период Јура. Во околината на село Слупчане, се појавува серија на гранити, дијабази и габродиорти.

Квартерните седименти се претставени со песочни карпи, конгломерати, алувијални седименти и друго. Поголемиот дел од овие седименти се јавуваат во зоната на излезните делови на реките од планискиот комплекс. Ваквите седименти имаат широко простирање во коритото на Лојанска река, Сува Река, Слупчанска Река и др. каде при силни дождови се јавува деградирање на земјоделското земјиште од наносен материјал.

Серпентинскиот масив кај Лојане претставува една целина со повеќе култури, издвоена во неколку одделни маси со правец на протегање кон северозапад, во вид на тектонски вклетени серпентински леќи во карпите од периодот на Палеозоик и Јура. Низ нив се јавуваат жици и жили на гранити, плагиигранити и сиенити, како и дијабаз-рожначката формација од времето на јура и друго.

Од рудите позначајни се анимонот и арсенот во риолитите и серпентините кај село Лојане, а во атарот на селото Никуштак се јавува антимон и никел.

4.1.2 Хидролошки карактеристики

Водата како незаменлив ресурс е добро од општ интерес од кој зависи сèкупниот развој на општеството. Стратегијата за користење и развој на водостопанството е условена од фактот дека Р. Македонија е земја сиромашна со вода поради што водата треба рационално да се користи и троши. Во развојот на водостопанството и водостопанската инфраструктура мора да се запази концептот на одржлив развој кој е насочен кон рационално користење на природното богатство на земјата, а со тоа и подобрување на квалитетот на живеење. Одржливиот развој подразбира чување на природното богатство, негово користење во мерка која дозволува негова репродукција и спречува конфликт меѓу сегашните и идните генерации. Во контекст на сèкупниот развој во општеството потребно е усогласување на развојните стратегии и избегнување на конфликти во сите области на живеење.

Терените на кои е расположена општината и неговото опкружување располага со вонредно добри хидрографско-хидролошки особености. Расположливото водено богатство се манифестира со подземни и површински, односно проточни води. Длабочината на подземните води се присутни и зависат од конфигурацијата на теренот и се движат од 4-10 м, а нивото на подземните води најмногу се издига во пролетните месеци заради топењето на снеговите и пролетните дождови. Истата е во тесна врска со речниот водосток, односно го следи движењето на површинските води и речниот тек. Хидрографската мрежа во Липковскиот регион е изведена од реката Липковка.

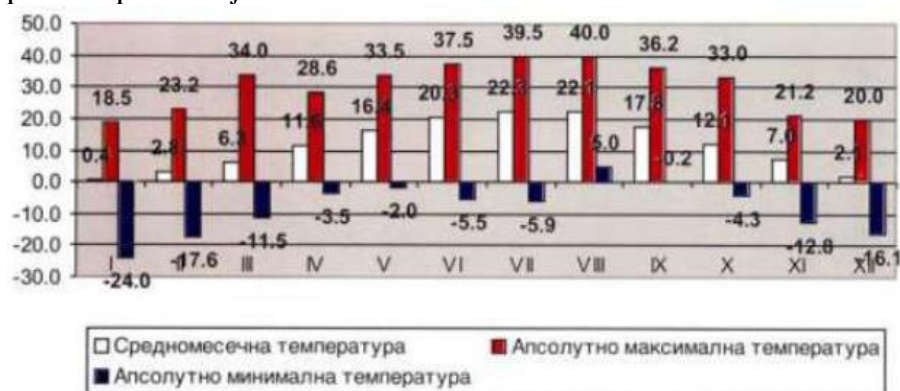
Едно од главните обележја на дел од просторот на овој регион се прилично атрактивните вештачките акумулациони езера Липково и Глажња во општина Липково. Првото е акумулирано на Липковската Река, во непосредна близина на с. Липково. Изградено е 1958 година, на површина од 0,40 км², а во него се акумулирани 2.250.000 м³ вода. Освен за наводнување и водоснабдување на граѓаните на Општина Куманово, тоа е извонредно место за риболов. Низводно е малку поголемото езеро наречено Глажња.

Поставено на североисточните падини на Скопска Црна Гора, изградено во 1973 година, тоа собира 22.000.000 м³ вода и е одлично место за риболовци на: речна пастрмка, крап, карас, клен, белвица и др. Злетовска Река пак е типичен пример на отворено и високопланинско водено тело, особено се одликува со ладни и брзи води во горниот тек, тече во планинскиот дел и е со добар воден потенцијал со среден годишен проток од 1,98 м³/с. За искористување на овој воден потенцијал, во тек е изградбата на регионалниот повеќенаменски хидросистем Злетовица за источниот и североисточниот регион, кој ќе обезбедува вода за повеќе од 200.000 жители.

Подрачјето на општина Липково му припаѓа на сливното подрачје на Липковската и Лојанската река, кои понатаму се влеваат во Табановската река, која пак се влева во реката Пчиња.

4.1.3 Климатски и микроклиматски услови на регионот

Климата во општина Липково е под силно влијание на студените воздушни маси кои дуваат од север, особено за време на зимскиот период. Ваквите воздушни маси влијаат на снижување на температурите на воздухот. Од друга страна по долината на реката Вардар навлегуваат медитерански влијанија кон север, на што укажуваат одредени типични медитерански растенија.

Со оглед на фактот што во Општината не постои метеоролошка станица, податоците за температурите се изведени врз основа на станиците во Куманово и Скопје. Најстуден месец е Јануари со 0,4°Ц. Најниската температура во ова подрежје е забележана на 27.01.1954 година 24°Ц. Ваквите ниски температури негативно влијаат врз животната средина и особено врз земјоделството.

Годишното количество на врнежи во Липковскиот регион изнесува 549,2 мм, односно овој простор се карактеризира со поголеми количества на врнежи во споредба со Скопската котлина, но во споредба со регионот

на Крива Паланка има помалку врнежи. Најмногу врнежи има во пролет и во есен, со најголем просек во месец мај (72,1 мм). Спротивно на ова, летниот период е многу сув, најмал просек на врнежи има во месец август, само 30,2 мм. Од изнесеното може да се заклучи дека ваквите состојби се резултат на климатските промени кои се одразуваат негативно врз производство на земјоделските култури, и на водните ресурси. Значителни врнежи, во споредба со областите што ја опкружуваат, добива Кривопаланечката област што се должи на апсолутно големата висина која претставува природен кондензатор за водена пареа, што ја носат западните и јужните ветрови. Во Кратово, дополнително се чувствува влијанието на југозападните ветрови кои доведуваат до топло и врнежливо време, а пак североисточните ветрови кои дуваат од планинските делови условуваат појава на суво и студено време.

4.1.4 Природно наследство

Биолошката разновидност во општина Липково ја подразбира разновидноста на живите организми кои настануваат на копно и во вода, како и разновидноста во рамките на различните видови, помеѓу видовите и екосистемите. Биодиверзитетот не е само севкупната разновидност на формите и појавите на растителниот и животинскиот свет, туку и разновидноста на функциите на живите организми.

На подрачјето на општина Липково доминира тревната и шумската вегетација во однос на останатиот дел во поширокиот Липковскиот регион, со разнообразие на шумски заедници. Шума од благун и бел габер се сретнува во вид на појас по работ на Липковската котлина на околу 800 мнв, навлегувајќи од двете страни на клисурата на Липковска Река. Се до селото Думановце заедницата е термо-ксерофилна со доминација на благун придружен со бел габер на мали површини на 700 мнв. Исто така, се сретнува заедница гроздестиот руј кој е слично деградиран со појава на благун, бел габер, црн јасен, а во приземниот кат има ксерофилни пасишта и др.

Од територијата на општина Липково на шумите отпаѓа 9.958 ха или 44.2% од вкупната површина. Шуми од дива леска и црн габер се сретнуваат кај село Белановце (1950-1137 мнв). Успеваат на варовнички терен, со доминација на црн габер. Исто така, шуми од даб плоскач, цер и горун се сретнуваат на мали површини околу селата Думановце, Отља и на повеќе места во Липковско-Карадачкиот регион.

Шумата има повеќекратно позитивно влијание врз квалитетот на живеење: таа е природен регулатор на протеките, заштита од ерозивни процеси, шумите создаваат и посебна микроклима - ги ублажуваат екстремните температури, го прочистуваат воздухот, делува како филтер за апсорпција на прашина и чад, го намалува штетното влијание од бучавата. Уништувањето на шумите негативно влијае врз сите сегменти од еко системот, предизвикува губење на живеалиштата на животните, инсектите, габите, растенијата, птиците, формирање на нови живеалишта, намалување на биоразновидноста, менување на микро климата.

Денешните голини во општина Липково се резултат на масовно сечење и унуштување на шумите. Вегетацијата на пасиштата и шумите во практичниот живот имаат големо значење и потенцијални можности за

развој на сточарство, пчеларство, а за потребите на населението за огрев и дрвна индустрија.

Животинскиот свет е разновиден и покрај интензивниот лов на дивечот. Во овие предели се сретнува мечка, лисица, волк, зајак, разни птици (околу 180 видови), разни видови влекачи и др. Дивиот и неконтролиран лов на дивечот е сериозен проблем во општината.

4.1.5 Демографски карактеристики

По своите карактеристики општината Липково е типично рурална општина и ги поседува сите услови за брз и одржлив рурален развој.

Врз основа на пописот од 2002 година општината Липково брои 27.058 жители во 22 населени места и се прикажани на табелата подолу.

Р.бр	Населено место	Број на жители
1	Липково	2644
2	Алашевце	126
3	Белановце	7
4	Ваксинце	2479
5	Виштица	991
6	Глажња	54
7	Гошинце	424
8	Думановце	0
9	Злокуѓане	12
10	Извор	4
11	Лојане	2682
12	Матејче	3394
13	Никуштак	1748
14	Опае	1996
15	Оризаре	2096
16	Отља	3148
17	Рнковце	21
18	Ропалце	1373
19	Руница	69
20	Слупчане	3769
21	Стрима	3
22	Стража	0
	Вкупно:	27.058

4.1.6 Културно историско наследство

На подрачјето на катастарската општина кое е предмет на анализа има недвижни споменици на културата (Експертен елаборат):

Регистриран недвижен споменик на културата:

1. Манастир вСв. Богородицаг, Матејче, 14 век.

Евидентирани недвижни споменици на културата:

1. Археолошки локалитет вВасилово Градиштег, Матејче, среден век;
2. Археолошки локалитет вСелиштег, Матејче, среден век;
3. Црква вСв. Ѓорѓиг, Матејче, 14 век;
4. Црквав Св. Спасг, Матејче;
5. Џамија, Матејче.

Во Археолошката карта на Република Македонија, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје евидентиран е еден локалитет:

- КО Матејче: Василево Градиште, средновековно градиште, над селото, до патот за манастирот Матејче, постојат грамади од градежен материјал од помала утврдена населба; Селиште,

средновековна населба, помеѓу селото и манастирот Матејче, по површината се среќаваат фрагменти од керамички садови и градежен материјал.

4.1.7 Стопанство

Според податоците од Државниот Завод за Статистика овој регион остварува БДП (брuto домашен приход) од 78.240 ден. по жител во 2006 година. И покрај големото заостанување на регионот, економските движења во нефинансискиот сектор за периодот 2003-2006 година покажуваат дека регионот бележи позитивни резултати во однос на вкупната додадена вредност на овој сектор како резултат од динамичната експанзија на малите бизниси. Даден е приказ на деловни субјекти по дејност од истиот период:

Деловни субјекти по сектори на дејност	Вкупно
организации)	
Земјоделство, лов и шумарство	22
Преработувачка индустрија	80
Снабд. со електр. енергија гас и вода	1
Градежништво	21
Трговија на големо и трговија на мало	542
Хотели ресторанти	21
Сообраќај складирање и врски	108
Образование	6
Здравство социјална заштита	16

Главна стопанска дејност е земјоделството, каде е ангажирано 95% од активното население. Користењето на земјиштето (според CORINE) во општината е: земјоделството се практикува на површина од 22.599 ха од кои 36% отпаѓаат на обработливо земјиште, кое делумно се наводнува од Липковскиот хидросистем. Пасиштата завземаат 19,3%, додека шумите се најраспространети на површина од 9.968 ха. Земјоделството е стратешка гранка за развојот на општина Липково и затоа главна стратешка цел на локалната самоуправа е ставање на земјиштето во функција на производството на здрава храна и на руралниот развој, како базична цел за сеопштиот економски развој на општината. Во општината Липково можат да се произведуваат продукти од областа на поделството, градинарството, овоштарството, лозарството, тутуно производството итн. Покрај земјоделството и сточарството може да биде високо профитабилна гранка и воедно да обезбеди пристојна егзистенција на многу семејства во општината. Претежно се одгледуваат крави, овци и незначителен број на кози.

Во општината Липково се одгледуваат високомлечни крави особено од расите: холштајн, фризиска, сименталка, монтафонка и др. Фармерите кои што се занимаваат со производство на млеко и месо почнаа да градат современи фарми прилагодени на европските стандарди за да можат да конкурираат за предпристапните фондови на ЕУ.

Овчарството пред дваесетина години беше атрактивна дејност, но поради несубвенционирање на оваа гранка на сточарството од страна на државата до пред пет години не постоеше интерес од страна на фармерите. Во последните пет години од кога државата отпочна со субвенционирање на женските јагниња за зголемување на понатамошната репродукција, интересот на сточарите нагло се зголеми. Во општината Липково постојат сите предуслови за практикување на интензивно и современо земјоделство. Имено со примена на современи агротехнички мерки, како и со едукација на земјоделците да произведуваат храна по стандардите на ЕУ, многу семејства ќе имаат можност својата egzистенција да ја најдат во земјоделството.

Со искористување на сите квалитетни обработливи површини ќе се створат предуслови за производство со високи приноси, како и предуслови за привлекување на странски инвестиции застапено во обем на елементарни домашни потреби, но со поттикнување на субвенциите од страна на државата и поволни кредитни линии и оваа гранка на сточарството може да се развива, од аспект на тоа што во Општината Липково постојат извонредни услови за развој на козарството.

Со промена на политиката на државата кон сточарството, што подразбира инвестирање и субвенционирање на истото, во општина Липково за многу краток период можат да се створат услови за развој на сточарството, со оглед на тоа дека постојат исклучително поволни услови за развој на оваа доходовна гранка во земјоделството.

4.2 Опис на сегашната состојба со животната средина во планскиот опфат

Основен предуслов за идентификација на проблемите со животната средина и поставување на стратешки цели за надминување и унапредување на истите е идентификацијата и оцената на сегашната состојба со медиуми на животната средина (воздух, вода, отпад, почва, биодиверзитет, бучава), како и со користењето на земјиштето и природните ресурси во општината.

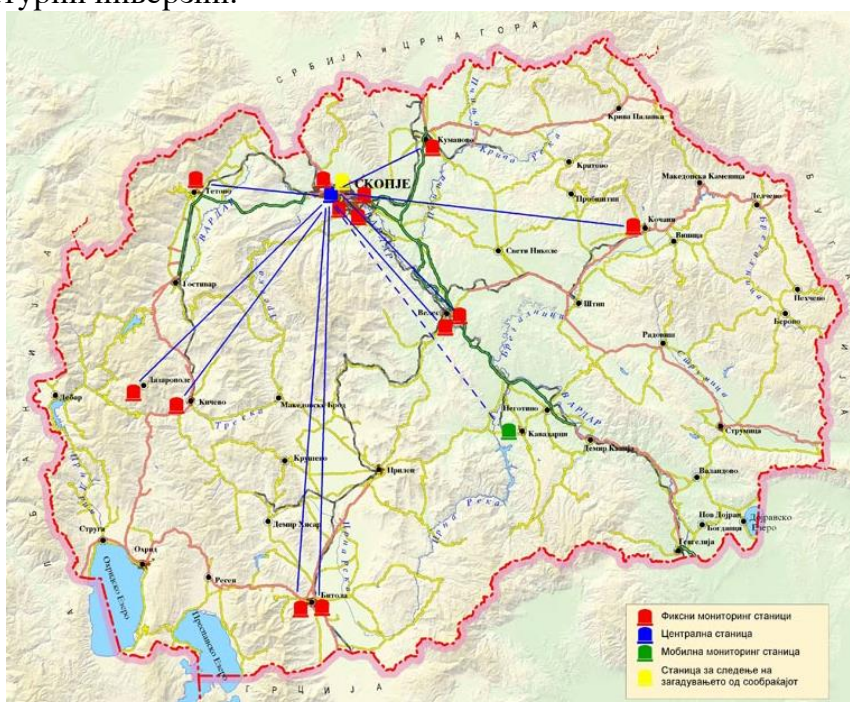
Со оглед на тоа што во планираниот простор до сега не се вршени мерења, следења и истражувања на основните витални компоненти воздухот, водата, тлото, бучавата и тврдиот отпадок, пореметувањата во екосистемот во целост не можат да се откријат, а оценката за состојбите произлегува исклучиво од дејствувањето на човекот и неговите активности во овој простор.

Квалитетот на воздухот

Главен извор на загадување општо е индустријата која во екосистемот емитува, гасови, пареи, чад, магла, прашина и аеросоли. Загадувањето на воздухот најповеќе е резултат на преработка на сулфидни концентрации на обоени метали, како и на согорување на кокс и други карбофилни горива во индустријата и домаќинствата.

На загадувањата на воздухот многу влијае топографијата на теренот, висината на индустриските оџаци и атмосферските услови. Најкритично загадување е во услови на отсуство на хоризонтално и

вертикално струење на воздухот, особено кога е истото проследено со температурни инверзии.

Распоред на автоматски мониторинг станици за квалитет на воздух во Република Македонија

Најрационален и ефикасен начин за заштита на животната средина од штетните влијанија врз воздухот е превентивното делување и спречување на продукција на штетни емисии во самите извори на нивно создавање. Квалитетот на воздухот најмногу го нарушува присуството на гасови, прадини и други штетни материи кои негативно влијаат врз здравјето на луѓето, екосистемите и природните создадени вредности.

Една од мерките за реализација на превентивниот пристап во заштитата на воздухот е обезбедување на солидно согорување во огништата на разните горивни инсталации и добра карбурација на горивата во моторите со внатрешно согорување.

Исто така, значајни мерки кои придонесуваат за надминување на проблемот со загадување на воздухот се:

- зголемување на површините со зелени насади и дрвореди;
- подобрување на коефициентот помеѓу изградените и слободните површини;
- подигање зелени појаси околу индустриските зони, производните капацитети, резервоарите за вода и др.

Квалитет на водите

Колку водите во одреден простор може да се сметаат за воден ресурс зависи од можноста за нивно искористување, односно од можноста за реализирање на водостопански решенија со кои водите ќе се искористат за покривање на потребите од вода за населението, земјоделството, индустријата и заштитата на живиот свет. Водата како ресурс ја има многу

помалку од присутните води што треба да се има секогаш во предвид при планирањето за нејзино искористување.

За подмирување на потребите на вода најзначајни се површинските води, бидејќи тие се најраспространети, најблиски се до местата на човековата активност, обезбедуваат живот и развој на екосистемот.

Издашноста на подземните води зависи од климатските, морфолошките и хидрогеолошките карактеристики на просторот. Овие води поради посебниот квалитет се значајни и може да бидат корисни за покривање на потребите од вода.

Република Македонија зафаќа дел од сливовите на р. Вардар, р. Црн Дрим и р. Струмица. На целата нејзина територија 84% од водите се домицилни, а само 16% се надворешни води кои доаѓаат во Републиката. За подобро согледување на расположливите и потребни количини на вода територијата на Републиката е поделена на 15 водостопански подрачја во основните сливови на реките: Вардар, Црн Дрим и Струмица.

Планската определба за заштита на водите е да се зачува високиот квалитет на извориштата на вода, да се подобри квалитетот на површинските и подземните води и да се доведат во законски пропишаниот квалитет. Приоритет во заштитата имаат водите од 1 и 2 класа од кои е предвидено да се врши водоснабдување на населениите места. Заштитата на квалитетот не може да се оствари парцијално, таа е сплет на технолошки, водостопански и економско-организациони мерки и континуирана работа.

Еден од најсериозните проблеми на подрачјето на општината Липково е недостатокот од квалитетна вода за пиење и за наводнување на земјоделските површини. Исто така, регистриран е и недостиг на вода за индустриски и технолошки потреби и за производство на електрична енергија. За овие потреби се изградени две акумулации во Липковска Река: една во 1958 година во Липково (капацитет од 27 милијарди м³), а по 14 години и во село Глажња. Користењето на вода од акумулацијата Липково е ограничено на 25 л/сек, што е доволно само за потребите на две населби, Липково и Оризаре. Поради долгиот век на експлоатација чести се дефекти на објектите со што се отежнува искористувањето на системот за водоискористување. Затоа се наложува потреба од рехабилитирање, реконструирање и модернизирање. Акумулацијата Липково се снабдува со вода од Липковска Река. Во летниот период во голема мерка се намалува количеството вода, поради големото испарување и послабиот капацитет на изворите. Акумулацијата Глажња снабдува 13 населби надвор од општината Липково и еден дел од градот Куманово, а се користи за наводнување на 5.694 хектари обработлива површина.

Селските населби во општината Липково немаат водоводни мрежи. Исклучок се Матејче каде постои застарена водоводна мрежа и Отља, кое има новоизградена водоводна мрежа. Во населените места каде има системи за водоснабдување, постои рестрикција за користење на водата. (пр: во Матејче, вода за пиење има на располагање само два часа во текот на денот). Заради претходно посочените проблеми, населението во основа се снабдува со вода преку индивидуални бунари и извори од ридско-планинските подрачја, што зборува дека населените места не се поврзани со јавни водоводни мрежи за водоснабдување, а парцијалните мрежи се со лош квалитет и со неквалитетна вода.

Парцијални водоводни мрежи има само во 5 населени места во рамничарскиот дел (од вкупно 11). Посебно се проблематични водите во рамничарските населби, кои се со несоодветен квалитет заради присуство на арсенов, антимонов и хромов концентрат, како и присуство на други тешки метали. Ниту една од десетте планински населби не е приклучена на систем за водоснабдување. Населението користи вода за пиење без санитарна контрола. Податоците на направените хемиски анализи покажале дека водата е бактериолошки неисправна. Посебно загрижува податокот дека од 10-те училишта во општина Липково, само четири имаат нормално водоснабдување. Повеќето училишта, вклучувајќи го и најголемото кое има околу 1000 ученици, нема вода за пиење. Постојат индикации дека нарушениот квалитет на водата за пиење влијае врз здравствената состојба на населението. Неколку години наназад се забележани епидемии предизвикани преку индиректните (дифузни) извори на загадување од домашните септички јами и од земјоделието се загадуваат подземните води и индивидуалните бунари од кои локалното население се снабдува со вода за пиење.

Подземните води од населените места Лојане и Ваксинце се загадуваат и преку продирање на концентрати на арсен, антимон и хром од рудничката јаловина, но и од продирање на растворените агрохемикалии растворени со дождовните води.

Отпад

Собирањето на отпадот се врши делумно (27.058 жители и 5.340 домаќинства). Управувањето со отпад во општина Липково се одвива преку ЈКП Пиша. Согласно податоците од ЈКП Пиша, со комуналната услуга за собирање, подигнување и транспортирање на комуналниот цврст отпад се опфатени 11 населени места од вкупно 22. Покриеноста на вкупното население со оваа услуга изнесува 27% или 1.433 домаќинства. Собраниот отпад ЈКП Пиша го депонира на две привремени депонии која се наоѓаат во близина на селата Никуштак и Лојане.

На месечно ниво, ЈКП Пиша во просек собира нешто повеќе од 110 тони на отпад или на годишно ниво 1.400 тони комунален цврст отпад. Просечното ниво на генерирање на отпад по жител согласно овие податоци изнесува 193 кг/жител, што претставува 68% од просечното генерирање на отпад по жител во Република Македонија, кое согласно НПУО изнесува 283 кг/жител.

Под претпоставка дека нивото на генерирање на отпад во руралните населби во општина Липково е насекаде ист, количините на неподигнат комунален отпад, поради непокриеност на целото население во општина Липково изнесуваат: $19.797 \text{ жители} \times 193 \text{ кг/жит/год} = 3.820.821 \text{ кг/год}$.

Овие количини на создаден комунален отпад не се собираат организирано и затоа завршуваат на диви депонии кои се лоцирани во близина на населените места.

Значи, вкупно се создава отпад: $1.400 + 3.821 = 5.221 \text{ т/год}$.

Не постојат податоци за количините на индустрискиот отпад. Иако продукцијата на биоразградлив отпад не е особено голема и не дава индикации за изградба на централна компостара или пак постројка за

анаеробна дигестија и производство на биогаз за потребите на Општина Липково, не би смееле да се занемарат количините на биоразградлив отпад кои потекнуваат од земјоделието и кои заедно со оние од комуналниот отпад би можеле да бидат добра појдовна основа за вакво решение на регионално ниво. Бидејќи земјоделието е значајна стопанска гранка во оваа општина, количините на биоразградлив отпад од овој извор се мошне значајни. Во следната табела се дадени податоци за одредени земјоделски култури интересни од аспект на создавање отпад и нус производи (извор: План за управување со отпад за општина Липково 2011-2016, Емпириа-ЕМС, Ноември 2010 година).

Расширен и животински свеп

Појавата на голини на подрачјето на општината Липково е резултат на неконтролираното сечење на шумите од страна на локалното население, што е сериозен проблем од еколошки аспект. Според податоците објавени во ЛЕАП-от за општина Липково, годишно се сечат околу 80.834 м³ дрвна маса. Инаку вкупната површина под шуми е 13.380 хектари шуми со вкупна дрвна маса од 376.476 м³. Масовното сечење на шумите ги намалува можностите за развој на сточарството, пчеларството, како и за задоволување на потребите на населението за дрво за греење и за евентуален развој на дрвната индустрија. Неконтролираниот илегален лов на дивечот е исто така проблем, поради големиот број на загрозени видови фауна во шумите. Ловот мора да се прави плански и вон сезона на парење или одгледување млади и да се воведат еко-патроли од волонтери, истражувачи или претставници од НВО, но и зголемен број на ренцери кои би вовеле ред. Прекршочни казни да се изрекуваат за секој неконтролиран улов на дивеч. Во двата случаи шумското претпријатие кое управува со шумите мора да има доволен капацитет, ресурси и да донесува плански одлуки и активности. Шумскиот фонд на општината Липково се наоѓа на територијата на шумско-стопанските единици од Куманово. Во овој регион има пет подружници (Шумско Стопански Единици - ШСЕ), и тоа: Вуксан, Копиљача, Црн Врв.

Бучава

Проблемот на бучава на подрачјето на градот Липково досега не е анализиран и истражуван. Во Кумановскиот регион изворите на создавање на бучава не се од таков вид да овој проблем во животната средина претставува значителна закана за здравјето на луѓето.

Бучавата произлегува од урбаните активности и тоа:

- Сообраќај;
- Производни и деловни процеси;
- Бучава од ентериерно потекло (стамбени згради, трговско деловни центри и сл).

Бучавата не претставува сериозен проблем во Општината.

4.3. Сегашни проблеми со животната средина во и околу планскиот опфат

Проблемите со генерирање на отпадот се разгледуваат како влијание врз површинските и подземните води, влијание на загадувањето на почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и почвите и индиректно како влијание врз квалитетот на воздухот и создавањето на стакленички гасови (климатски промени).

Најосетливи елементи на животната средина во предметниот опфат (Елементи на СОЖС)					
Води	Воздух	Отпад	Климатски фактори	Население	Материјални добра

Врз основа на евидентирање на најосетливите елементи на животната средина во планскиот опфат кои се нарекуваат и елементи на Стратегиска оцена на животната средина (Елементи на СОЖС) се воспоставуваат цели на стратегиска оцена на животна средина (Цели на СОЖС) и се дефинирани можни индикатори за секоја цел.

Во процесот на Стратегиска оцена на влијание на планскиот документ врз животната средина важно е да се види како, на кој начин, со која јачина и интензитет целите на планскиот документ влијаат врз целите на СОЖС со цел да се предвидат мерки за спречување на влијанијата и да се предложи соодветен план за мониторинг на индикаторите за секоја цел на СОЖС.

На следната табела се прикажани сегашните проблеми со елементите на животната средина:

Елементи на Стратегиската оцена на животна средина	Проблем	Релевантно опфтен проблем
Воздух	Нарушен квалитет на воздухот употреба на дрва и нафта како агенс за затоплување, зголемен сообраќај (немање мерен инструмент за мерење на загаденоста во воздухот)	x
Вода	Нарушен квалитет на реципиентите како резултат на испуштање комунални отпадни води (не третирање на отпадните води)	x
	Недоволно планирање на промените во намената на земјиштето	x
Отпад	Постоење на диви депонии покрај	x
Почва	Нарушен квалитет на почвата како резултат за исталожување на аероседименти	x
	Деградација на почвите	x
Предел	Деградирани предели	x
	Узурпација и деградација на просторот	x
Население	Ниска еколошка свест кај граѓаните во општината	x
	Појава на миграција поради голема невработеност	x
Климатски фактори	Користење на огревно дрво за затоплување	x

	Не користење на обновливи извори на енергија (не постоење на стратегија за искористување на алтернативни извори)	x
Материјални добра	Постоење на бесправни градби	x

Сегашните проблеми со елементите на животната средина

5. Состојба без имплементација на планскиот документ

За значењето на реализација на ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково треба да се земе во предвид и сегашната состојба со најосетливите елементи на животната средина на планскиот опфат.

Исто така, се разгледува опцијата без да се спроведе планската активност, односно работите да останат во првобитната положба.

Во конкретниов случај, доколку ДУПД не се спроведе се очекуваат следниве последици:

- Непланско искористување на просторот;
- Појава на некомпатибилни дејности;
- Земјиштето и понатаму ќе остане земјиште со помала економска вредност;
- Неконтролирана изградба на бесправни објекти;
- Нарушување на квалитетот на медиумите во животната средина;
- Интензивно загадување со отпадни материи (цврст, комунален и други видови отпад) и постоење на диви депонии;
- Нема развој на стопанството;
- Намалени приходи во буџетот;
- Слаб социо-економски развој;
- Нарушено здравје на населението;
- Намалена можност за вработување;
- Пораст на миграција;
- Намален животен стандард;
- Нереализацијата на планскиот опфат ќе се испушти можноста за економски-одржлив развој.

6. Алтернативи и чинители за избор на алтернатива

Реализацијата на ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково е од особено значење за реализирање наменски содржини и функционална операционализација за развој на планскиот опфат и општината.

Реализацијата на овој Плански документ е од фундаментално значење и претставува основа за негово економско оживување.

Секако, особено значајно е за изготвување на стратешка оцена, што е и вообичаена постапка да се изанализира опцијата од неспроведување на планското решение со што состојбата би останала онаква каква што е. Во таквиот случај реално е да се очекува да не се промени фактичката состојба, односно да продолжат трендовите на уште поголема пасивизација на анализираниот плански регион.

Во случај на нереализирање на планскиот опфат се очекува да:

- Социјално-економскиот статус на населението ќе иницира поголема стагнација;
- Продолжување на трендот миграција;
- Невработеноста нема да се намали;
- Намалување на вредноста на земјиштето;
- Узурпација на просторот со дивоградби и други неплански и некомпатибилни содржини;
- Непланско и неорганизирано уредување на просторот со што негативно ќе се одрази врз медиумите во животната средина;
- Искористување на слободни површини со нелегални градби.

Со реализирање на планскиот опфат се очекуваат неколку позитивни аспекти:

- Поволна географска положба;
- Добри микроклиматски услови;
- Отварање нови работни места;
- Либерализација на пазарот со нафтени деривати;
- Изградбата на предвидената содржина ќе овозможи зголемен степен на урбанизација со максимално искористување на просторот, остварување на функции со директни или индиректни економски ефекти.

Планот се покажува како соодветен бидејќи се наоѓа во близина на регионален пат и секоја друга намена би била несоодветна.

Со реализација на планот се овозможува локацијата да прерасне како единствена просторна и функционална целина овозможува развој на овој и поширокиот простор кој ќе даде голем допринос за развојот на локалната и национална економија, истовремено имајќи го за цел анимирањето на интересот на странски инвеститори за реализација на предложената програма како ориентација во актуелните економски тенденции на државата.

7. Претпоставени влијанија врз медиумите на животната средина

Ваквите појави кои како претпоставка може да се јават од имплементацијата ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково, може да се анализираат од негативен аспект, како и од аспект на перспективни, односно позитивни влијанија.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина не ги анализира поединечните развојни проекти, туку влијанијата врз медиумите на животната средина од глобален аспект. Значи, со извештајот се прави само проценка на можните негативни влијанија врз животната средина, додека во подоцнежните фази, преку Студиите за оцена на влијание врз животната средина или Елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска на основа на укажаните ризици се прават детални анализи и препораки.

Согласно Законот за животна средина и Уредбата за определување на критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина потребно е да се утврди потреба за спроведување на постапка за оцена на влијанието на проектот врз животната средина. Потребата од оцена на влијанијата врз животната средина ја донесува Органот на државната управа надлежен за работите од областа на животната средина. Согласно Законот за животна средина, како и Законот за заштита на природата, правните или физичките лица кои вршат дејности или активности кои не спаѓаат во проектите за кои се спроведува постапка за оцена на влијанието врз животната средина се должни да изготват Елаборат за заштита на животната средина, со цел да се оцени влијанието на дејностите или активностите врз животната средина, пред да започнат со спроведување на проектот и истиот да го достават до органот надлежен за одобрување на спроведувањето на проектот.

Влијание врз демографскиот фактор

Реализацијата на предвидената содржина од планскиот опфат не само што ќе ја запре економската миграција на локалното население туку и ќе претставува позитивен стимул за демографскиот развој. Исто така, ќе има позитивни влијанија на долгорочна основа и на зголемување на наталитетот, како уште еден позитивен елемент на демографскиот развој. Ова од причина што инвестиционите вложувања за реализација на оваа планска содржина ќе значат зголемување на животниот стандард и квалитетот на живеењето.

Влијание врз човековото здравје

Заради намената на објектите предвидени за изградба надвор од зоната на домување и индивидуалните станбени објекти не се очекува да се предизвика негативни влијанија врз здравјето на локалното население.

Можни влијанија би имало при изградба на опфатот, но тоа ќе биде само во период на изградбата за што ќе се предвидат посебни мерки во Студијата за оценка на влијание врз животната средина или елаборатите за животна средина.

Со имплементацијата на планот може да се предизвикаат евентуално одредени негативни влијанија врз здравјето на луѓето од аспект на:

- Неправилно управување со животната средина;
- Неправилно постапување со отпадот од расчистувањето на теренот во подготвителните активности.

Поради транспортот на градежен материјал, работната сила, како и бучавата предизвикана од зголемениот сообраќај која може да се покачи, но само во периодот на градежната фаза. Емисијата на прашина и издувни гасови од моторните возила и тешката механизација ќе се покачат поради изведување на градежни активности.

Обезбедувањето на парковско и заштитно зеленило и останато хортикултурно уредување на просторот ќе биде во функција на подобрување на здравјето на луѓето што е опфатено и со планската содржина во планскиот опфат каде ќе се имплементира планот.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз човековото здравје ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина од различни аспекти на медиумите на животната средина што е и законска обврска.

Влијание врз социо-економската состојба

Имплементацијата на ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково ќе има позитивно влијание врз социо-економскиот развој на општината и пошироко во стимулирање на економските активности, зголемување на стапката на економскиот раст, зголемување на доходот по глава на жител, проектирањето, комуналните дејности, градежништвото, трговијата и сл., зголемување на приходите на локалната самоуправа, подобрување на комуналната инфраструктура, подобрување на инфраструктурата и уреденост на просторот и зголемување на квалитетот на живеењето.

Влијание врз квалитетот на амбиентниот воздух

Со ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково не се очекуваат особени влијанија врз амбиентниот воздух.

Според класата на намена во планот, не се очекува да се наруши квалитетот на воздухот.

Евентуалните влијанија од овој вид ќе бидат детално анализирани при изработката на студиите за оценка за влијанието на животната

средина или елаборатите за заштита на животната средина од сите аспекти на животната средина, како би се оствариле поволни услови за чист воздух, што е и законска обврска, која треба да се реализира во фазата на добивање на одобрението за градба.

Влијание врз климатски промени

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот во поширокиот регион или климатски промени. Влијанието на фугитивните емисии во воздухот од издувните гасови од возилата ќе се ублажи со планираното заштитно зеленило. Предвиденото планско решение со обезбедување на заштитно зеленило и богато хортикултурно уредување во и околу самиот комплекс ќе претставува основа да се очекува дека тоа нема да придонесе кон значајни нарушувања на квалитетот на воздухот во поширокото подрачје или да доведе до климатски промени.

Влијание предизвикано од зголемена бучава

Во фаза на имплементација на планираните активности за инфраструктурно опремување на планскиот и изградба на инфраструктурната мрежа треба да се очекува зголемена бучава.

Во функционалната фаза на пумпната станица со услужниот центар се очекува зголемено ниво на бучава од работните активности како од зголемениот број на возила кои ќе гравитираат во овој локалитет.

Доколку при имплементација на планскиот опфат се применат мерките дефинирани согласно Стратегиската оценка на влијанијата врз животната средина од секоја посебна активност ќе се намалат очекуваните ефекти од зголемена бучава и ќе се сведат на дозволените нивоа, во согласност со Законот за бучава.

Влијание од вибрации

Во планската задача за реализацијата на планскиот опфат не се предвидени дејности кој ќе продуцираат постојани извори на вибрации, освен во периодот на изградба на објектите и инфраструктурата.

Влијание врз квалитетот на водите

Идентификувани извори на емисии на отпадни води во опфатот се санитарните и отпадните води. Ако неправилно се управува со истите може негативно да влијаат врз површинските и подземните води и да го загорзат квалитетот на околното земјиште.

При функционирањето на пумпната станица квалитетот на површинските и подземните води може да биде нарушен од евентуално неправилно управување со отпадот, неправилното ракување и складирање на суровините, маслата и горивата.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на површинските и подземните води ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз почвата

Евентуалните влијанија врз почвата може да произлезат од несоодветна имплементација на проектот, генерираниот отпад, издувните гасови од превозните средства и сл.

Значајни влијанија врз почвата не се очекуваат, бидејќи во Планот се предвидени мерки и решенија за комуналната инфраструктурна мрежа, управување со отпадните води и отпадот кој ќе се генерира во комплексот. Влијанија врз почвата исто така, се очекуваат при активностите околу расчистување на теренот со вегетација. Комунален отпад може да се појави доколку работниците кои ќе работат не го отстранат.

Евентуални влијанија врз почвата може да се очекуваат во случај на несоодветно управување и ракување со отпадните масла и отпадните води. Во планската документација се предвидени активности за правилно управување со отпадните води.

Подетална анализа од евентуалните влијанија врз квалитетот на почвата ќе се разгледаат во понатамошните фази преку изработката на студиите за Оценка за влијанието на животната средина или елаборатите за заштита на животната средина што се законска обврска.

Влијание врз пределот

Имплементацијата на ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково не се очекуваат негативни влијанија врз пределот.

Влијание врз културното наследство

Според законот, доколку се појави некое археолошко наоѓалиште ќе се постапи согласно со одредбите од член 65 од Законот за заштита на културно наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

Влијание врз биодиверзитетот (флора и фауна)

Имплементацијата на планот, може да предизвика одредени влијанија врз флората и фауната, заради деградирање на живеалиштата. Голем број на активности кои би се одвивале со реализацијата на планскиот опфат може да предизвикаат нарушување на биолошката рамнотежа во областите каде што тие се одвиваат и да имаат директно или индиректно влијание. Потенцијални влијанија можат да се јават како

резултат на прекумерната урбанизација, лошата комунална инфраструктура, несоодветното депонирање на отпадни материи и сл.

На предметната локација за која се планира изработка на ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

Поцелосна анализа од сите аспекти на евентуалните влијанија врз биодиверзитетот ќе бидат предмет на посебни студии или елаборати согласно Законот.

Влијанија врз материјалните добра

Имплементацијата на ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково ќе ја зголеми економската вредност на земјиштето во планскиот опфат и пошироко.

Влијанија по однос на генерирање на отпад

При реализација на ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково, за очекување е генерерирање на комунален отпад. Со планскиот документ предвидено е отпадот соодветно да се собира и превзема. Исто така, евентуалното влијание врз почвата може да се предизвика од неправилното управување со отпадот, отпадните масла како и милта од третманот на отпадните води.

Примарната селекција на отпадот треба да се предвиди како континуирана активност при реализација на планот.

Се препорачува сите овие активности да бидат опфатени со изработката на Студиите или Елаборатите согласно Законот.

Влијанија од несреќи и хаварии

Можни несреќи и хаварии кои би настанале од имплементацијата на овој плански опфат е појава на пожар, елементарни непогоди и други хаварии. Во планскиот опфат се разработени мерки за заштита на човекот, материјалните добра и животната средина од природните катастрофи.

Како можни предизвикувачи на несреќи и хаварии во планскиот опфат се транспортот на горивата, нивното преточување и складирање.

За успешно функционирање на заштитата од несреќи и хаварии предвидени се мерки за заштита од пожари, односно сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, а ширината на пристапот не смее да биде помала од пропишаниот со што ќе се овозможува лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожарот и спасување на луѓето. Ивичниците на

пристапниот пат мора да бидат закосени поради лесен пристап на пожарните возила до објектите.

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со Законот за заштита на пожар.

Деталната анализа на овие влијанија ќе биде со Студиите или Елаборатите согласно Законот и се обврска да се изготват во подоцнежните фази на реализација на инвестицијата.

8. Мерки за заштита, намалување и неутрализирање на значајните влијанија врз животната средина од имплементација на планскиот документ

Заштитата и унапредувањето на животната средина е темелна вредност на Уставот на Република Македонија (член 8) и е регулирана со Законот за животна средина, како и останатите закони и подзаконски акти кои се наведени во овој Извештај. Овој Извештај, кој се базира на релевантните податоци од Просторниот план на Република Македонија, Националниот Еколошки Акционен План, секторски студии за одредени области, како и податоци утврдени на самиот локалитет, предвидува и мерки за заштита на животната средина од влијанијата кои се очекуваат со имплементацијата на планската документација, а кои е потребно да се испочитуваат во текот на подготовката на планската документација.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Изведба на современа инфраструктура;
- Соодветен третман на отпадните води;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Помошните и пратечки градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати и гориво и други помошни објекти) кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на поголеми растојанија;
- Доследно спроведување на планот.

Секое неконтролирано истекување на нафтените деривати во животната средина претставува можност за нејзино загадување. При таков случај сите медиуми на животната средина ќе бидат погодени. Воздухот преку испарување на дериватите, почвата преку директен контакт со неа и површинските и/или подземните води преку измивање со дождови или директно преку исцедување на дериватите во подолните слоеви на почвата.

Во поглед на озеленувањето, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај сообраќајниците како и покрај другите инфраструктурни објекти кои можат негативно да влијаат на квалитетот на животната средина. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со

Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

- Мерки за намалување на влијанијата врз демографскиот фактор

Имплементацијата на планскиот документ позитивно ќе влијае на демографскиот развој и затоа не се препорачуваат мерки за заштита.

- Мерки за намалување на влијанијата врз човековото здравје

Реализацијата на планскиот опфат нема да предизвика влијанија врз човековото здравје. Во делот на општи мерки се препорачува воспоставување на систем на собирање и регуларно отстранување на отпадот, појаси со заштитно зеленило и хортикултурно уредување и во текот на градежните постапки, истите да се планираат соодветно за да се редуцира времето на користење на опремата која создава зголемена бучава. Примената на сите предложени мерки дадени во сите фази на планирање и изведба на проектите ќе овозможи елиминирање на евентуалните влијанија врз животната средина и здравјето на човекот.

Цврстиот отпад што би се јавил во рамките на планираниот опфат е потенцијална опасност. Затоа се предлага (интегрирано управување) организирано собирање и транспортирање до местото наменето за отпад, појаси со заштитно зеленило и хортикултурно уредување, изведба на водоводни и канализациони мрежи и др.

Со доследно спроведување на планот можноста за загрозување на човековото здравје ќе биде сведена на минимум.

- Мерки за намалување на влијанијата врз амбиентниот воздух

Воздухот е еден од основните елементи за чиста и здрава животна средина и за негов квалитет неопходно е сите загадувачи, односно сите објекти кои испуштаат штетни материи да користат уреди за пречистување.

Заштитата на квалитетот на атмосферата треба да се остварува преку следните мерки:

- Интегрална контрола на загадувачите на атмосферата (меѓу кои и издувните гасови од моторните возила) и нивното делување и благовремено укажување на критичните метеоролошки појави;
- Примена на соодветни техничко-технолошки мерки;
- Обезбедување услови за ефикасно природно проветрување и користење на доминантни воздушни струења;
- Подигање и оформување на заштитни зелени појаси (дрвореди);
- Подобрување на состојбата со зелените површини со правилен распоред на зеленило. Овој плански опфат нема негативно да влијае на врз амбиенталниот воздух;
- Мониторинг на емисии на загадувачки материи во воздухот;
- Избегнување на користењето на фосилните горива како енергетски ресурс за загревање на објектите;
- Користење на електрична енергија како енергенс за затоплување при што нема да има никакви загадувачки емисии;

- Употребата на еколошките горива кои моментално се воведуваат во малопродажба со нафтени деривати драстично ќе допринесе за намалување на евентуалните влијанија по животната средина.

- Мерки за намалување на влијанијата врз климатскиот промени

Во доменот на заштитата на животната средина основна цел е преку соодветни плански поставки да се обезбедат услови за непречен развој со истовремено чување на квалитетот на средината за живот и работа. За остварување на наведената цел, поставките и потребите од заштита на средината се вградуваат во сите домени на урбанистичкото планирање преку проверка и изготвување на современи стандарди и нормативи.

Со оглед на локацијата на која се предвидува реализацијата на оваа планска содржина не се очекува дека ќе има нарушување на квалитетот на воздухот на микро план и поширокиот регион или климатски промени. Мерките за намалување на влијанијата се примена на незагадувачки дејности, современи техники и инсталации, употреба на обновливи извори на енергија, употреба на еколошки горива за превозните средства, подигање на заштитни зелени појаси во и околу кругот на планскиот опфат.

- Мерки за намалување на бучава

Емисијата на бучава кон околината треба да биде во рамките на пропишаните гранични вредности. Прашањето за намалување на проблемите на бучавата од регионалниот пат треба да се решава со обезбедување на заштитни зелени појаси или формирање на зелени коридори.

Во склоп на подобрување на условите за работа и престој еден од битните фактори е подигањето на зелени насади во локалитетот и во неговото непосредно окружување.

Доколку во времето на имплементација на планот се увиди потреба од воведување на дополнителни мерки на заштита од бучава, истите ќе се спроведат.

- Мерки за заштита од вибрации

Имплементацијата на планската документација нема да предизвика значителни вибрации поради што во оваа фаза нема да се воведат некои посебни мерки за заштита од вибрации.

- Мерки за намалување на влијанијата врз квалитетот на водите

Во смисол на заштита на површинските и подземните води потребно е изведба на непропусна канализација за одводнување на отпадните води.

1. Заштита на проточните и подземните води има приоритет и со соодветно техничко технолошки зафати (изградба на канализациони системи, соодветен третман на отпадни води, редовна контрола на состојбите на водата и нејзиниот квалитет и др.);

2. Неутрализирање на штетните отпадни материи пред испуштање во канализациона мрежа.

Потребните количини на санитарна вода ќе бидат обезбедени од постојните приклучоци на водоводната мрежа што доаѓа од с. Матејче, а количината на потребната вода ќе биде определена по дефинирање на градбите со архитектонско-урбанистички проект.

Фекалната канализациона мрежа ќе биде за прифаќање на отпадните фекални води и одведување до водонепропусна септичка јама, а која ќе се празни во договор со јавното комунално претпријатие.

Атмосферските води ќе бидат насочени кон водонепропусната септичка јама, а дел слободно да гравитираат согласно теренските услови.

Потенцијално замастените атмосферски води во кругот на работните зони, манипулативните површини, сообраќајници, паркинзи, преточувалишта преку сливни решетки, преку посебни дренажни системи да се спроведат до таложникот (сепараторот) на масла и после нивен предтретман да се испуштат во канализација.

Имајќи во предвид дека со планот е планирана изведба на атмосферска и канализациона комунална инфраструктура има гаранции дека подземните води ќе бидат заштитени од загадување.

Собирањето и депонирањето на отпадните материи да се одлагаат во најблиската санитарна депонија.

- Мерки за намалување на влијанијата врз почвата

Согласно член 7 од Законот за управување со отпад создавачите на отпад се должни во најголема можна мера, да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

- Тврдиот отпад ќе се собира во контејнери, а потоа комуналното претпријатие ќе врши евакуација;
- Трајното депонирање или одлагање на отпадот во планираниот опфат или надвор од предвидените садови за одлагање да биде најстрого забрането.

За намалување на влијанијата врз почвата се предлагаат следните елементи:

- интегрално управување со комуналниот отпад и негова селекција;
- изведба на канализациона мрежа;
- собирањето на отпадните води да се врши преку канализациони цевки и пред да се испуштат да се изврши нивен третман;
- потенцијално замастените води во кругот на работните зони, кои што имаат манипулативни површини, сообраќајници и паркинзи, преку преливни решетки, со посебен дренажен систем да се спроведат до таложник на сепаратор на масло и масти каде ќе се изврши нивен третман;
- милта од тажниците, преку предвиден и одреден временски интервал да се изнесе, и да се постапи согласно Глава V од Законот за управување со отпад.

За чиста и незагадена почва треба да се обезбеди поголема контрола при употребата на средствата, материјалите и суровините кои ќе се користат во прометот и работењето на објектите.

- Мерки за намалување на влијанијата врз флората и фауната

Во планирањето на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина. Заштитата на природата ја опфаќа и заштитата на биолошката разновидност.

Што се однесува до изработката на планот заради обезбедување на здрава животна средина ќе бидат организирани објекти согласно прописите, нормите и стандардите кои ќе придонесе за заштита на воздухот, водите, земјиштето и другите елементи на животната средина и природа, со максимална заштита на природните вредности и реткости во планскиот опфат.

Основен услов за намалување на влијанијата врз флората и фауната се примената на предвидените мерки за правилно управување со просторот, отпадните води, отпадот, бучавата, почвата, воздухот и сл.

На просторот којшто е предмет на изработка на ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково, нема регистрирано ниту евидентирано природно наследство.

- Мерки за намалување на влијанијата врз пределот

Предвидените активности во планската документација ќе бидат во насока на зачувување и подобрување на естетските потенцијали на пределот. Планската реализација со обезбедување на заштитни појаси со високо и ниско зеленило само ќе го надополни пределот во позитивна смисла. Затоа не се предвидени никакви мерки.

- Мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра

Имплементацијата на планскиот документ има позитивно влијание врз материјалните добра и затоа не се препорачуваат мерки за влијанијата.

- Мерки за намалување на влијанијата врз културното наследство

Согласно Законот за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16 и 11/18) се уредуваат видовите, категориите, идентификацијата, начинот на ставање под заштита и другите инструменти за заштита и користењето на културното наследство, правата и должностите на имателите и ограничувањата на правата на сопственост на културното наследство во јавен интерес.

Во просторот за кој се работи овој опфат не е евидентирано културно наследство. Во текот на реализација на предвидените површини од овој план, доколку се најде на археолошки остатоци заради превземање на заштитни мерки, потребно е да се информираат службите надлежни за заштита на културно-историското наследство кои ќе пропишат посебни услови и режим за нивна заштита.

- Мерки за намалување на влијанијата од управување со отпад

Согласно Законот за управување со отпад создавачите на отпад се должни во најголема мера да го избегнат создавањето на отпад и да ги намалат штетните влијанија на отпадот врз животната средина, животот и здравјето на луѓето.

Во случај на истекување на масло од механизацијата на околното земјиште, загадената почва да биде отстранета и соодветно дислоцирана, согласно законските прописи од областа на управувањето со отпадот.

За цврстиот отпад се предвидува собирање во контејнери за отпадоци, определување на пунктови за собирање на отпадот.

- Тврдиот отпад да се собира во контејнери, а потоа комуналното претпријатие да врши евакуација;
- Трајното депонирање или одлагање на отпадот во планираниот опфат или надвор од предвидените садови за одлагање да биде најстрого забрането.

Овие елементи ќе овозможат спречување на загадувањето на почвите и на подземните води, а со тоа и на животната и работната средина воопшто.

- Мерки за намалување на влијанијата од несреќи и хаварии

За намалување на можните влијанија предизвикани од несреќи и хаварии се препорачува имплементација на мерките дадени во планската документација, во фазата на изградба, што ќе овозможат минимизирање на евентуалните појави за несреќи и хаварии во функционалната фаза.

- Мерки за заштита и спасување

Мерките за заштита и спасување се остваруваат преку организирање на дејства и постапки од превентивен карактер, кои ги подготвува и спроведува Републиката преку органите на државната управа во областа за кои се основани.

Мерките за заштита и спасување задолжително се применуваат при планирањето и уредувањето на просторот, во плановите како и при изградба на објекти и инфраструктура, согласно Уредбата за начинот на применување на мерките за заштита и спасување, при планирање и уредување на просторот и населбите, во проектите и изградба на објектите („Сл. Весник на РМ” бр. 105/05), како и учество во техничкиот преглед.

Мерките за заштита и спасување се однесуваат на заштита од природни непогоди и други несреќи, во мир и во војна и од воени дејствија.

- Мерки за заштита од пожар

Во објектите предвидени со планот во смисла на мерки на заштита од пожар, одреден број лица вршат некоја дејност редовно или времено и во кои можат да престојуваат подолго или пократко време и други лица како на пример посетители и други.

Согласно Законот за заштита и спасување („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14 и 146/15), мерките и активностите за заштита на животот и имотот на луѓето од пожари, опфаќаат отстранување на причините за настанување на пожари, откривање, спречување на ширење и гасење на пожари, утврдување на причините за настанување на пожар, како и давање на помош при отстранување на последиците предизвикани од пожар.

Поради тоа, предвидени се следните плански мерки за заштита од пожар:

- Објектите во рамките на урбаниот опфат да се предвидени со огноотпорни материјали;
- При планирањето да се води сметка за обезбедување на доволни растојанија меѓу објектите;
- Сите објекти се лоцирани така да се пристапни за пожарните возила, а ширината на пристапот не смее да биде помала од пропишаниот со што се овозможува лесна подготовка и ставање во дејство на потребната опрема за борба против пожарот и спасување на луѓето;
- Сообраќајниците да се со доволна ширина, а потребно е да се изведат со задоволувачки осовински притисок што овозможува непречено и брзо движење на противпожарните возила;
- Должината на разделниот појас (оддалеченоста на бензинската станицата од сообраќајницата) зависи од класата на патот, а минималното растојание изнесува 5 метри;
- Растојанието од пресечната точка на работ на разделниот појас и оската на пристапната сообраќајница до најблискиот танк на станицата е минимум 10 метри, а кога постои одвоен дел за товарни возила - минимум 25 метри до најблиското место за точење;
- При планирање на хидрантската мрежа потребно е да е обезбедено доволно количина на вода за гасење на пожари;
- Потребно е секој работник за време на работењето стриктно да го почитува востановениот работен процес и при напуштањето на работното место треба да води грижа за редот и чистотата на работното место;
- Сите отпадоци, посебно горливите треба да се отстрануваат од просториите на објектите и да се собираат во метални затворени кошници кои задолжително треба да се празнат секој ден по завршувањето на работната смена;
- Запаливите течности можат да се сместуваат и чуваат исклучително во садови изградени за таа намена;
- Преточување на запаливи течности и гасови можат да вршат само стручни лица и со средства посебно определени за таа намена;
- Поголема количина запаливи течности можат да се чуваат според пропишани норми само во за тоа, посебно изградените складишни резервоари;
- Отпадните запаливи течности не смеат да се испуштаат во канализационата мрежа;

- Сите излези и премини мора да бидат секогаш и во секое време слободни за непречено поминување. Попречување на овие места е забрането;
- Електричните инсталации и уреди во сите делови на складот мора да бидат изведени според техничките прописи. Во случаи на настанување грешки (дефекти) на електричните инсталации и уреди, поправка можат да вршат само лица со соодветна квалификација и стручна оспособеност;
- Пристапните патишта околу објектот и резервоарите, во секое време треба да бидат проодни за непречен пристап на противпожарната техника, во случај на потреба;
- Работа со направи за сечење, заварување и лепење може да се врши откако претходно ќе се извршат подготовки и обезбедување на работното место за извршување на таков вид работа;
- Периодичните прегледи и испитувања на јакострујните електрични инсталации, громобранската инсталација, сигурносните уреди од машинските инсталации и сите други сигурносни уреди и инсталации да се вршат според техничките прописи и правилата усвоени со правилата на техничката практика;
- При настанување пожар треба да се постапи според упатствата за дејствување, односно да дејствува локалната самоуправа или да се повика противпожарните единици на градот Куманово, а до нивното доаѓање да се зачуваат мирот и присебноста и да се преземат мерки за локализирање на пожарот, спасување на загрозените лица, за изнесување на експлозивни и на други опасни материи;
- Уредите, опремата и средствата за гаснење на пожари мора секогаш да се исправни за да можат во случаи на потреба, брзо и ефикасно да се употребат;
- Направите за гаснење пожари не смеат да се употребуваат за други потреби освен за гаснење пожари, за обука и за евентуални други елементарни непогоди, а на нив треба да стои упатство за употреба и ракување;
- Во сите простории на објектите, апаратите за гаснење пожари мора да бидат поставени на воочливи и лесно пристапни места, најчесто до влезно-излезните врати;
- Секој работник мора да биде запознат со опасностите од пожар и мерките за заштита од пожар и мора да е обучен за употреба на противпожарните апарати, хидрантите и да ракува со другите уреди кои се користат за гаснење пожари.

Во однос на заштитата од пожари потребно е со проектите да се реши громобранската инсталација со цел да нема појава на зголемено пожарно оптоварување.

Планирањето и изработката на техничката документација треба да е во согласност со Законот за заштита и спасување, Законот за пожарникарство („Сл. Весник на РМ” бр. 36/04, 49/04, 86/08, 124/10, 18/11, 41/14 и 146/15) и другите позитивни прописи со кои е регулирана оваа област. Во однос на заштитата од пожари при изработката на Основниот проект ќе се реши и громобранската инсталација со цел да нема појави на зголемено пожарно оптоварување.

Согласно Правилникот за изградба на станици за снабдување со горива на моторни возила и складирање и преточување на горивата (Сл. лист на СФРЈ бр. 27/71 и бр.29/71) издвоени се три зони за заштита од пожар и експлозии и зони на опасност:

- I Зона, ја опфаќа внатрешноста на резервоарот и окното во кое се сместени приклучоци за полнење;
- II Зона, го зафаќа просторот околу окното со радиус од 3 м и висина од 1 м над теренот и просторот околу автоматот за точење на гориво со радиус од 2,5 м и височина од 1 м над теренот;
- III Зона, го опфаќа просторот над околниот терен со широчина од 5 м мерено хоризонтално од работ на зоната II и висина 0,5 м мерено од почвата.

- Мерки за заштита од природни катастрофи

Заштитата од урнатини како превентивна мерка се утврдува во урбанистичките планови во текот на планирањето на просторот.

Според постојните анализи и добиените резултати за сеизмичност на месното подрачје според очекуваните дејности на земјотреси во иднина, основен степен на сеизмички интензитет во подрачјето изнесува 7° по МКС.

Дефинирање на сеизмички hazard всушност претставува дефинирање на економско-технички критериуми за прифатливо ниво на безбеденост на градежната конструкција за различни материјали на објектите.

За да се избегне сеизмичкиот hazard потребно е градбата да се гради според параметрите и критериумите за сеизмичка градба.

Во случај на можни разурнувања било од земјотрес или од воздушен воен удар, планираното решение на уличната мрежа обезбедува:

- брза и непречена евакуација на луѓето (нема тесни грла);
- брз пристап на екипите за спасување и нивните специјални возила;
- непречена интервенција;
- штетите да се сведат на минимум;
- брза санација на последиците.

- Мерки за заштита од технолошки катастрофи

Под технички катастрофи се подразбираат пожари, експлозии, контаминација на воздухот и водата, хемиски загадувања и други несреќи и други причини кои можат да доведат до масовни несреќи, губитоци на човечки животи и материјални богатства.

По однос на заштита од технолошки катастрофи треба да се превземат сите мерки за заштита со изработка на проектна документација и изготвување на соодветни елаборати за заштита.

9. План на мерки за мониторинг на животната средина

За изработка на ефективен план за управување, неопходно е најнапред да се спроведе оцена на статусот на сите природни вредности вклучувајќи го и здравјето на човекот. Во следниот чекор се определуваат цели и приоритети за управување. Дали превземените мерки и активности ги даваат посакуваните резултати се утврдува преку континуиран мониторинг. Податоците од мониторингот ќе бидат основа за изработка на следниот план за управување. Според тоа, мониторингот е составен дел од кружниот процес на планирање на управувањето.

Основни цели на планот за мониторинг се:

- Подобрување на квалитетот на живеење и зголемување на животниот стандард;
- Заштита на животната средина со имплементација на Планот;
- Одржување на постојано ниво на флора и фауна;
- Подобрување на квалитетот на воздухот;
- Зачувување на квалитетот на почвата;
- Минимизирање на отпадот и негова селекција;
- Минимизирање на појави од несреќи и хаварии.

Сепак, тоа најчесто се постигнува низ осмислени научни истражувања чија главна цел е да ги опишат процесите на екосистемите вклучувајќи ги и законите кои влијаат врз нив.

Еколошкиот мониторинг се однесува на последователни мерења во екосистемите со главна цел определување на трендови во компонентите, процесите или функциите.

Со секој предлог мерки за заштитата на животната средина потребно е да се изготви план за мониторинг на предложените мерки и мониторинг на животната средина. Во современото планирање на просторот, задачите на заштита на природата се усмерени особено на активно уредување и заштита на природата и животната средина, санирање на можните штети и повторно воспоставување на природната средина.

Што се однесува до изработката на ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково, особено треба да се има во предвид близината на обработуваниот простор. Доколку при изработка на планот и уредувањето на просторот се дојде до одредени нови сознанија за природни реткости кои може да бидат загрозени потребно е да се преземат мерки за заштита согласно Законот.

Планот на мониторинг предвидува следење на следните параметри во животната средина:

- Следење на квалитетот и квантитетот на водите;
- Следење на квалитетот на водите;
- Следење на квалитетот на почвата;
- Следење на бучавата.

Со овој план ќе се овозможи:

- Потврда дека договорените услови при одобрување на проектот се соодветно спроведени;
- Управување со непредвидени влијанија и промени;
- Потврда дека влијанијата врз медиумите на животната средина се во рамките на предвидени или дозволени гранични вредности;
- Потврда дека со примена на мерките се врши заштита на животната средина, односно намалување на негативните влијанија.

10. Нетехничко резиме

Со самото реализирање на оваа планска задача се добиваат податоци за почвата, воздухот, водата, климатските фактори, населението, здравјето на луѓето, материјалните добра и др. и се создаваат услови за изнаоѓање на причините врз основа на која се одбираат алтернативите и се предвидуваат мерки за заштита и намалување на негативните влијанија. Со идентификацијата на можните проблеми треба да се рационализираат трошоците и да се направи најсоодветен избор на мерките за заштита на животната средина. Резултатот од учеството на јавноста треба да се земе што е можно повеќе. Преку реализација на планскиот опфат доаѓа до подобрување на економските услови преку отварање на нови работни места, односно ќе се создадат услови за економско ангажирање на населението, а со самото тоа воспоставување на предуслови за одржлив економски развој.

Државната урбанистичко планска документација (ДУПД) за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково се изработува врз основа на член 47 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18), Правилникот за поблиската содржина, форма и начин на обработка на генерален урбанистички план, детален урбанистички план, урбанистички план за село, урбанистички план за вон населено место и регулациски план на генерален урбанистички план, формата, содржината и начинот на обработка на урбанистичко-плански документи и архитектонско-урбанистичкиот проект и содржината, формата и начинот на обработката на проектот за инфраструктура („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15), Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18) и другата законска регулатива од областа на уредувањето на просторот и урбанистичкото планирање.

Подрачјето на планскиот опфат од 6599,66 м².

Планскиот концепт е поставен врз основа анализата на просторот, анализата на можностите за просторен развој и Планската програма. Планскиот концепт е во директна зависност од големината на гардежната парцела, природните фактори, конфигурацијата на теренот и од можностите за просторна композиција, односно естетско обликување на просторот. Планскиот концепт е условен и од мерките за заштита и спасување.

Просторот нема посебни пејсажни вредности и претставува рамен терен. Целта на планскиот концепт е да изврши хармонизација на просторните создадените и природни услови и да предвиди градба со функционална целина, со естетска препознатливост и најважно од се економски оправдана.

Целиот плански опфат претставува една градежна парцела. Сообраќајниот концепт во основа е прилагоден на постојната и планираната состојба, согласно проектираната секторска брзина.

Вака планираниот сообраќаен пристап овозможува нормално одвивање на сообраќајот до планираниот простор

Географската положба и сообраќајната поврзаност, како и потребата Република Македонија да го развива сообраќајот со високи перформанси одат во прилог на идејата за реализација на станица за снабдување со течни горива со пратечки објекти со високи стандарди и квалитети.

Анализата на просторот покажа дека овој опфат дава можности за реализација на ваков комплекс.

Границата на планскиот опфат започнува од најсеверната точка 4 (7549595.50,4665994.27) и источно поминува низ КП4624/1, скршнува и северно оди по границите на КП 906, скршнува и продолжува источно по границите на истото КП 906 и КП 907 каде доаѓа до најисточната точка 13 (75491415,4665932.04), скршнува и продолжува да оди југозападно по границата на КП 907 и повторно скршнува и поминува низ КП 4624/1 и доаѓа до најјужна точка 6 (7549604.96,4665817.55) и продолжува западно по осовината на Регионалениот пат Р2133 се до најзападната точка 6 (7549604.96,4656817.55).

Предметниот плански опфат наоѓа на рамничарски терен со надморска височина од 450 нмв.

Влезот во предметната градежна парцела бр. 1 е од Регионалениот пат Р2133 од источната страна. Со оваа ДУПД се оформува градежна парцела во кој се планира комплекс од градби со основна класа на намена Е2 - Комунална Супраструктура - Станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, а во согласност со стандардите и нормативите за урбанистичко планирање пропишани во Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18).

Задоволувањето на бројот на паркинг места во однос на планираната површина за градба ќе се реализира во рамки на градежната парцела и истото ќе биде услов за реализирање на вкупната изградена површина и максималната висина на градбата до венец. Реализацијата на предметната градежна парцела ќе биде преку изработка на архитектонско урбанистички проект согласно член 51 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

Во комплексот е планирана максимална височина на градбите 8,0 м со спратност од П+1, а согласно со намената. Максималната височина на секоја градба од комплексот ќе се дефинира со изработка на Архитектонско урбанистичкиот проект од член 51 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

Со процентот на изграденост е определено колкав дел од градежното земјиште е зафатен со градба. Максималниот процент на изграденост на Г.П. 1 изнесува 38,13%.

Коефициентот на искористеност го покажува интезитетот на изграденост. Максималниот коефициент на искористеност на Г.П. 1 изнесува 0,57.

Градежна парцела бр. 1.

Намена: E2 - Комунална супраструктура - Станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини E2

Површина на градежна парцела 5245,86 м²

Дозволена површина под градба 2000 м²

Вкупно изградена површина по спратови 3000 м²

Максимален број на спратови П+1

Максимална височина на градбите до венец: 8,0 м

Мах. Процент на изграденост (П) 38,13 %

Мах. Коефициент на искористеност 0,57.

Со планот се утврдуваат и планските решенија за инфраструктурата.

На овој простор условеноста од програмските барања и постојната состојба значително ги диктира планските решенија за сообраќајниците, за фекалните и атмосферските инфраструктурни водови, како и за електричната и електронско-комуникациската инфраструктура, кои се во директна зависност од уличната мрежа, поред која се водат. Водењето на инфраструктурата да биде во инфраструктурни коридори.

Градежната парцела, од источната страна граничи со Регионалниот пат Р2133, кој се користи за пристап во градежната парцела 1. Внатрешниот стационарен сообраќај ќе се дефинира со изработка на АУП согласно член 51 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

Сообраќајниот пристап до градежната парцела 1 е преку Регионалниот пат Р2133(Р102), именуван согласно Одлуката за категоризација на државните патишта („Сл. Весник на РМ” бр. 133/11, 150/11, 20/12, 41/12, 107/13, 187/13 и 17/14), за што се планираат ленти за забавување и забрзување од Регионален пат.

Пресметаната должина на лентата за забавување изнесува 55 м (закосен дел 20м и прав дел 35м), а на лентата за забрзување изнесува 65 м (закосен дел 30 м и прав дел 35 м).

Регионалниот пат Р 2133(Р 102) е со вкупен профил од 10,5 м, односно 2 2,5м коловози со по 1ленти во правец (лента за запирање од 3м) и банка 2,5 м.

Во делот кај планираните ленти за забавување и забрзување, лентите за запирање од коловозот се пренаменуваат во ленти за забавување и забрзување, при што кај правиот дел од истите, неопходно е проширување за 1м. Оттука, во овој дел од Регионалниот пат, вкупниот профил изнесува 11,5 м.

Планирано е потребниот број на паркинг места е планирано да се обезбеди во сопствената градежна парцела. Потребниот број на паркинг места и димензионирањето на истите ќе биде решено согласно со член 59 и член 61 од Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16,33/17 и 86/18).

Анализата за потребниот број на паркинг места да се направи при изработка на основен проект или архитектонско - урбанистички проект. Обезбедувањето на потребниот број на паркинг места во сопствена парцела ќе биде основен услов за изградба до максимално дозволената висина и површина на градбата.

Во однос на решавањето на проблемот на стационарниот сообраќај потребите за паркирање за градежната парцела ќе се решава во рамките на сопствената парцела со почитување на потребен број паркинг места, како основен услов за изградба до максимално дозволената висина и површина за градба согласно член 59 од Правилникот за стандарди и нормативи за уредување на просторот („Сл. Весник на РМ” бр. 142/15, 217/15, 222/15, 228/15, 35/16, 99/16, 134/16, 33/17 и 86/18).

Согласно горенаведениот Правилник, за инфраструктурните градби потребниот број на паркинг места се утврдува во урбанистичка документација во зависност од специфичните потреби и услови на локацијата. За конкретниов опфат, како реална потреба на Бензинската пумпна станица со пратечки објекти, паркирањето ќе се димензионира на следниов начин:

- За продажниот салон, кафетеријата и ресторанот 1 паркинг место на 60 м од просторот за посетители и 1 паркинг место на 150м од вкупната површина за вработените.
- За мотелот 1 паркинг место на 8 легла и 1 паркинг место на 3 вработени во смена.
- За перална и сервиси по 2 паркинг места.

Воедно, потребно е да се предвидат и 3 паркинг места за тешки товарни возила и автобуси, како и посебно стојалиште за цистерната за дотур на горива.

Решавањето на проблемот на стационарниот сообраќај е основен услов за добивање на одобрение за градење.

Димензионирањето на групните паркиралишта во градежните парцели и градбите се врши на тој начин што на вкупниот број паркинг места се планираат минимум 3% паркинг места за инвалиди. На паркиралишта со помалку од 20 места се предвидува минимум едно паркинг место за инвалиди. Паркинг местото за инвалиди е со минимални димензии од 3,50/5,50м и се лоцира и видно се обележува најблиску до влезот на градбата и до пешачката површина.

Планирано е да се користат постојните приклучоци на водоводната мрежа што доаѓа од с. Матејче, а количината на потребната вода ќе биде определена по дефинирање на градбите со архитектонско-урбанистички проект согласно член 51 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

По однос на канализација се планира изградба нова водонепропусна септичка јама чиј капацитет ќе биде определен по дефинирање на градбите со архитектонско-урбанистички проект согласно член 51 став 1 од Законот за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15, 193/15, 31/16, 163/16, 64/18 и 168/18).

Изградба на сепаратен канализациски систем не е предвиден, односно се планира атмосферските води да бидат насочени кон водонепропусната септичка јама, а дел слободно да гравитираат согласно теренските услови.

Во рамките на дефинираната површина за градење на повеќе градби, се предвидува да биде поставена нова трафостаница тип СТБ20/10.

Македонски телекомуникации АД Скопје за своите корисници обезбедува широк опсег на услуги како што се: говорни услуги (вклучувајќи услуги со додадена вредност), услуги за пренос на податоци, пристап до Интернет, мобилни телекомуникациски услуги, јавни говорници. Комуникациските услуги се обезбедуваат врз основа на добро воспоставената комуникациска мрежа со примена на најсовремени технологии.

Корисниците од ова подрачје во телекомуникацискиот сообраќај се приклучени преку телефонската централа во Куманово.

Целиот овој регион е покриен со сигнал на трите компании за мобилна телефонија во РМ.

Во извештајот за Стратегиската оцена за животна средина се земени се детали од планот, програмите и стратегиите, како и информациите кои се утврдени при изготвувањето, а се од особено значење за можните влијанија за животната средина.

Извештајот на овој плански документ ги опфаќа податоците за:

- Постојната состојба на планскиот опфат;
- Потенцијалните влијанија врз населението, здравјето на луѓето, флората, фауната, почвата, воздухот, водата, климатските фактори, материјалните добра, културното наследство и др.
- Мерките за заштита и намалување на влијанијата;
- Состојбата на животната средина без имплементацијата на планот;
- Планот за мониторинг на животната средина.

За реализација на системот за заштита на животната средина потребно е да се почитува:

- Селектирано и организирано депонирање на отпадот во депонија;
- Зачувување на амбиенталните и естетските потенцијали на просторот;
- Изведба на современа инфраструктура;
- Соодветен третман на отпадните води;
- Загадувачот е должен да ги надомести трошоците за отстранување на опасноста од загадување на животната средина, да ги поднесе трошоците за санација, како и да ја стави во функција животната средина во состојба како пред оштетувањето;
- Спроведување на постојните закони и прописи со кои се заштитува просторот, ресурсите и националното богатство;
- Помошните и пратечки градежни објекти (магацински објекти за материјали, алати и гориво и други помошни објекти) кои ќе се користат во фазата на изградба, треба да бидат лоцирани на поголеми растојанија;
- Доследно спроведување на планот.

Секое неконтролирано истекување на нафтените деривати во животната средина претставува можност за нејзино загадување. При таков случај сите медиуми на животната средина ќе бидат погодени. Воздухот преку испарување на дериватите, почвата преку директен контакт со неа и површинските и/или подземните води преку измивање со дождови или директно преку исцедување на дериватите во подолните слоеви на почвата.

Во поглед на озеленувањето, да се планираат соодветни профили на дрвореди покрај сообраќајниците како и покрај другите инфраструктурни објекти кои можат негативно да влијаат на квалитетот на животната средина. Изборот на зеленило треба да се усогласи со условите за заштита и негова намена. Диспозицијата на високите дрвја да биде усогласена со трасите на подземните инсталации, додека изборот на видот на озеленувањето да биде во согласност со условите во работната средина, односно способноста на повеќе апсорпција на штетни гасови и кои немаат посебен третман за одржување. Согласно Законот за урбано зеленило, процентуалната застапеност на зелената површина да се дефинира со Правилникот за стандарди и нормативи за урбанистичко планирање зависно од локацијата, намената и големината на градежната парцела.

Треба да се земе во предвид и анализата на алтернативи од која се прави аспект за избор на најдобро решение за намена на локацијата заедно со нејзината економска оправданост, идеен развој, финансиски можности и заштита на животната средина.

Кога станува збор за мониторинг за животната средина се дава можност за испитување, оценување и системско набљудување на загадувањето и состојбата на медиумите во животната средина како и идентификација и регистрација на изворите на загадување. Планот на мониторингот претставува алка помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции во кој ќе го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат одлуки.

Најголем бенефит во спроведувањето на стратегиската оценка на животната средина е во вклучување на аспектите од полето на социјалата, економијата и животната средина, меѓусебната соработка, развој на регионалните цели и целите за одржлив развој и заштита на животната средина и луѓето.

11. Прилози

Листа на национална законска регулатива

1. Закон за животна средина („Сл. Весник на РМ” бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18);
2. Уредба за определување на проектите и за критериумите врз основа на кои се утврдува потребата за спроведување на постапката за оцена на влијанијата врз животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 74/05);
3. Правилник за содржината на барањата што треба да ги исполнува студијата за оцена на влијанието на проектот врз животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 33/06);
4. Уредба за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапката за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
5. Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 153/07);
6. Правилник за воспоставување на листата на експерти за СОЖС, процедурата за спроведување на испитот за експерти за СОЖС, воспоставување комисијата за оценка на знаењето на експертите за СОЖС („Сл. Весник на РМ” бр. 129/07);
7. Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и врз здравјето на луѓето („Сл. Весник на РМ” бр. 144/07);
8. Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 147/08);
9. Закон за просторно и урбанистичко планирање („Сл. Весник на РМ” бр. 199/14, 44/15 и 193/15);
10. Законот за квалитет на амбиентниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 92/07, 35/10, 47/11 и 100/12-пречистен текст, 10/15 и 146/15);
11. Правилник за критериумите, методите и постапките за оценување на квалитетот на амбиенталниот воздух („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04);
12. Закон за води („Сл. Весник на РМ” бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/2011, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15 и 52/16);
13. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
14. Уредба за категоризација на водотеците, езерата, акумулациите и подземните води („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99 и 71/99);
15. Уредба за класификација на водите („Сл. Весник на РМ” бр. 18/99);
16. Закон за отпад („Сл. Весник на РМ” бр. 68/04, 71/04, 107/07, 102/08, 143/08, 124/10, 51/11, 123/12, 147/13, 163/13, 51/15, 146/15, 192/15 и 39/16);
17. Листа на отпади („Сл. Весник на РМ” бр. 100/05);

18. Закон за заштита од бучава во животната средина („Сл. Весник на РМ” бр. 79/07, 124/10, 47/11, 163/13 и 146/15);
19. Одлука за утврдување во кои случаи и под кои услови се смета дека е нарушен мирот на граѓаните од штетна бучава („Сл. Весник на РМ” бр. 64/93);
20. Закон за заштита на културното наследство („Сл. Весник на РМ” бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 192/15, 39/16 и 11/18);
21. Закон за заштита на природата („Сл. Весник на РМ” бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 63/16 и 113/18);
22. Закон за заштита на растенијата („Сл. Весник на РМ” бр. 25/98; измени 06/00);
23. Закон за безбедност и здравје при работа („Сл. Весник на РМ” бр. 92/07, 136/11, 23/13 и 25/13).

Листа на релевантни ЕУ директиви

Директиви на ЕУ имплементирани во Национална стратегија за апроксимација во животната средина (2008). Релевантни се и нивните измени и дополнувања:

1. Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС)
2. Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС), дополнета со Регулативата (ЕС) 1882/2003
3. Директива за озон во амбиентниот воздух 2002/3/ЕС
4. Директива за информирање на корисници (1999/94/ЕС) дополнета со Директивата 2003/73/ЕС
5. Рамковна Директива за вода (2006/60/ЕС) дополнета со Одлуката 2455/2001/ЕС
6. Директива за урбани отпадни води (91/271/ЕЕС) дополнета со Директивата 98/15/ЕС и Регулативата (ЕС) 1882/2003
7. Директива за вода за пиење (98/83/ЕС) дополнета со Регулативата (ЕС) 1882/2003
8. Директива за површинска вода за апстракција (75/440/ЕС) дополнета со Директивите 79/869/ЕЕС и 91/692 ЕЕС (ќе биде отповикана со Рамковната директива за води (2006/60/ЕС) од 22.12.2007
9. Директива за испуштање на опасни супстанции во водите (76/464/ЕЕС) дополнета со Директивата (91/692/ЕЕС и 2000/60/ЕС) е биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007, освен член 6, кој беше отповикан на 22.12.2000.
10. Директива за мерење на квалитетот на водата за пиење (79/869/ЕЕС) дополнета со Директивите 81/855/ЕЕС, 91/692/ЕЕС, и Регулативата (ЕС) 807/2003 ќе биде отповикана со Рамковната директива за води (2000/60/ЕС) од 22.12.2007)
11. Директива за подземни води (80/68/ЕЕС) дополнета со Директивата 91/692/ЕЕС
12. Директива за Стратешка оцена на животна средина (2001/42/ЕС)

13. Директива за пристап на информации за животната средина
(2003/4/ЕС)

Додаток

Известувања

Врз основа на член 65 став (6) од Законот за животната средина (Сл. Весник на РМ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18), Министерство за транспорт и врски, на ден 14.05.2019 година, донесе

Одлука за спроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче в.г.р., општина Липково потребно е да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животната средина.
2. Како органи засегнати од имплементација на планскиот документ ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче в.г.р., општина Липково се определуваат следните: општина Липково, Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за транспорт и врски, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, ЕВН и др.
3. За планскиот документ ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче в.г.р., општина Липково, за чија изработка е одговорно Про-Инженеринг Тетово, а го донесува Министерство за транспорт и врски, донесувањето на планскиот документ ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче в.г.р., општина Липково ќе има влијание врз животната средина.
4. Обемот на извештајот за стратегиска оцена треба да ги опфати следните аспекти: влијание врз подземните и површинските води, влијание врз почвата, влијание по однос на генерирање на комунален и градежен отпад, влијание врз амбиентниот воздух и влијание од несреќи и хаварији.
5. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување на стратегиска оцена се објавува на веб страната на Министерство за транспорт и врски на следната веб адреса/и: www.mtc.gov.mk
6. Против оваа одлука јавноста има право на жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос од втор степен во рок од 15 дена од денот на објавување на одлуката на веб страната.

Бр. 02-4360/1
Место: Скопје

Министер
Горан Сугарески

Користена литература

- Просторниот план на РМ, 2004;
- Планска документација за ДУПД за изградба на станица за снабдување со течни и плински горива со придружни содржини, како придружен објект на Регионален пат Р2133 на КП 906 и КП 907, КО Матејче, в.г.р., општина Липково;
- Преглед на заштитни подрачја во РМ (2008) и Извештај на меѓународен консултант за заштитени подрачја во рамки на УНДП/ГЕФ/МЖССП проектот: Зајакнување на еколошката, институционалната и финансиската одржливост на системот на заштитени подрачја во Македонија;
- Национална стратегија за одржлив развој, 2009;
- Втор Национален извештај за климатски промени, 2008
- Национална стратегија за механизмот за чист развој за првиот период на обврски според протоколот од Кјото 2008-2012, 2007;
- Втор Национален Еколошки акционен план на РМ, 2006
- Национална стратегија за биолошка разновидност, 2004;
- Стратегија за управување со отпад во РМ 2008-2020;
- Национална транспортна стратегија за патниот превоз, 2008;
- Стратегија за демографски развој на РМ 2008-2015;
- Национална програма за усвојување на правото на ЕУ (НППА II, 2007);
- Национална стратегија за мониторинг на животната средина, 2004;
- Стратегија за управување со животната средина, 2005;
- Стратегија за подигање на јавната свест во животната средина, 2005;
- Стратегија и акционен план за имплементација на Архуската конвенција, 2005;
- Национален здравствено-еколошки акционен план (НЗЕАП), 1999;
- Рамковна директива за вода (2000/60/ЕС);
- Рамковна директива за квалитет на амбиентен воздух (96/62/ЕС);
- Рамковна директива за отпад (2006/12/ЕС);
- Рамковна директива за бучава (2002/49/ЕС);
- Директива за стратегиска оцена на животна средина (2001/42/ЕС);
- ЕУ Шестиот Акционен План за животна средина (2001/42/ЕС);
- Достапни искуства и практики.